

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra zahradnictví

UPLATNĚNÍ NOVÝCH TRENDŮ A DRUHŮ ROSTLIN V ARANŽOVÁNÍ KVĚTIN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Aleš Holík

Autor práce: Miroslava Dítětová

2009

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: **Uplatnění nových trendů a druhů rostlin v aranžování květin** vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze, dne 27. 3. 2009

Miroslava Dítětová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala za cenné rady, připomínky, trpělivost a ochotu, které mi poskytl během zpracování mé diplomové práce pan Ing. Aleš Holík.

Autorský referát

Diplomová práce se zabývá problematikou uplatnění nových trendů a druhů rostlin v aranžování květin. Floristika je mladý obor, v roce 2007 slavil padesát let. Ale i přesto je velmi obsáhlá a nesmírně zajímavá.

V literární rešerši zmiňuji základní estetická pravidla, bez nichž se neobejdou nejnovější trendy. Jedná se o základní tvary, proporcionalitu složek, vhodnou plochu, různorodost textury, vyrovnanost aranžmá a samozřejmě správné užití barev.

V kapitole Techniky aranžování podrobně rozepisují přípravné (např. vatičkování, voskování) a hlavní techniky (např. vypichování, lepení). Velmi důležité je rozdělení do tří stylů aranžování: dekorativní, vegetativní a formálně lineární.

V části Materiál a metodika vazby uvádím potřebné nářadí a materiál (především rostlinný). Floristiku jsem pro přehlednost rozdělila na dílčí části podle tematického období s následným popisem. Neopomenula jsem na floristické soutěže, které mají naprosto odlišná kritéria pro hodnocení než tomu bylo v minulosti.

Ve vlastní části kladu důraz na svatební floristiku, protože je podle mého názoru žádanou a vysoce náročnou floristickou disciplínou. K jejímu zvládnutí je třeba mnoho znalostí, ale také jisté dávky zručnosti a trpělivosti. Proto ji považuji za nejdůležitější odvětví floristiky. Počínaje typy svatebních kytic, přes svatební dekorace až po dekoraci obřadních prostor. Protože, jak již jsem se zmínila, slavila floristika 50 let od svého vzniku, zahrnula jsem do vlastní části návrh svatební kytice na „zlatou svatbu“. Vše je pro úplnost prokládáno fotografiemi s popisem. Naaranžovaná díla jsou mnou zhotovena.

V diskusi se zabývám floristickými trendy u nás a v zahraničí. Dále historií svatební floristiky až po současnost i budoucnost. Vyjadřuji vlastní názor a postřehy k jednotlivým tvůrčím obdobím.

Floristika získala významné ocenění nejen u odborníků, ale i u široké veřejnosti. Je velmi flexibilní k novým trendům v aranžování květin. Věřím, že se do budoucna tento směr umění bude i nadále vyvíjet, poněvadž je velmi perspektivní a nesmírně originální.

Estetika, floristika, styly aranžování, svatební kytice a floristický materiál.

Summary

This thesis deals with the problems of applying new trends and plant species in flower arranging. Floristics is a new branch, in 2007 it celebrated 50 years. However, it is extensive and immensely interesting.

In the literary search I state the basic aesthetic rules which the new trends cannot do without. These are basic shapes, the proportionality of components, appropriate space, the diversity of texture, the balance of arrangement and naturally the proper use of colours.

In the chapter Techniques of Arranging I describe in detail the preparatory techniques (e.g. arranging with cotton wool or wax) and the main ones (e.g. cutting out the shapes, agglutination). What is very important is the division into the three styles of arranging: decorative, vegetative and formally linear.

In Material and Methods of Arrangement I name the necessary equipment and material (especially plant material). I divided floristics into component sections according to the thematic period with a subsequent description. I also mention the floristic competitions which have entirely different criteria for evaluating than before.

In the main part I emphasise the wedding floristics as, in my opinion, it is a desired and very demanding floristic branch. To master it, full knowledge is necessary as well as some skills and patience. Therefore, I consider the wedding floristics as the most important branch of floristics; from types of wedding bouquets to wedding decorations and the decorations of ceremonial rooms. And, as stated before, floristics celebrated the 50 years from its beginning, I have included a design of a wedding bouquet for a golden wedding. For the sake of completeness it is accompanied by photographs with descriptions. The arranged works are made by myself.

In the Discussion part I deal with the floristic trends in this country and abroad as well as the history of wedding floristics till present and future. I express my views of the particular creative periods.

Floristics has gained significant recognition not only among professionals but also the general public. It is very flexible to new trends in flower arranging. I believe this artistic style will in develop in the future as it is very perspective and immensely original.

Aesthetics, floristics, style of arranging, wedding flower and florist material.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Literární rešerše	2
2.1. Jak tvořit aranžmá.....	2
2.1.1. Estetika ve vazačské a aranžérské tvorbě.....	3
2.1.2. Základní tvary (forma, tvar).....	3
2.1.2.1. Forma.....	3
2.1.2.2. Tvar.....	4
2.1.3. Proporcionalita složek (proporce, měřítko).....	4
2.1.3.1. Proporcionalita.....	4
2.1.3.2. Měřítko.....	5
2.1.4. Vhodná plocha (prostor, pozadí).....	5
2.1.4.1. Prostor.....	5
2.1.4.2. Pozadí.....	5
2.1.5. Různorodost textury (struktura, textura).....	5
2.1.5.1. Struktura.....	6
2.1.5.2. Textura.....	6
2.1.6. Vyrovnanost aranžmá (rovnováha).....	6
2.1.6.1. Rovnováha.....	6
2.1.6.1.1. Fyzická rovnováha.....	7
2.1.6.1.2. Vizuální rovnováha.....	7
2.1.7. Pocit rytmu.....	7
2.1.8. Správné užití barvy.....	8
2.1.9. Výběr barevného schématu.....	8
3. Techniky aranžování	10
3.1. Přípravné techniky.....	10
3.1.1. Ohýbání a tvarování.....	10
3.1.2. Přetáčení okolo své osy.....	10
3.1.3. Nalomení.....	11
3.1.4. Navazování.....	11
3.1.5. Prodlužování přirozených stonků.....	11
3.1.6. Vyztužování.....	12
3.1.7. Vatičkování.....	12

3.1.8. Začišťování páskou.....	13
3.1.9. Voskování.....	13
3.1.10. Lepení dekoračního materiálu.....	14
3.1.11. Laminování.....	14
3.2. Hlavní techniky.....	15
3.2.1. Volné vkládání rostlin do nádob.....	15
3.2.2. Vázání.....	15
3.2.3. Vypichování.....	16
3.2.4. Skobičkování.....	16
3.2.5. Lepení.....	16
3.2.6. Navazování a navlékání na dekorační drátek.....	17
3.2.7. Omotávání a proplétání.....	17
3.3. Závěrečné techniky.....	18
3.4. Styly v aranžování.....	18
3.4.1. Dekorativní styl.....	19
3.4.2. Vegetativní styl.....	20
3.4.3. Formálně lineární styl	21
4. Materiál a metodika vazby.....	22
4.1. Nářadí a nádoby.....	22
4.2. Pomocný materiál.....	23
4.3. Doplnkový materiál	24
4.4. Rostlinný materiál.....	24
4.4.1. Výběr rostlin pro floristické účely.....	24
4.4.2. Individualita, charakter a hodnota rostliny.....	25
4.4.3. Obecné zásady ošetřování a uchování rostlinného materiálu.....	26
4.4.4. Sortiment rostlin.....	26
4.4.4.1. Řezané rostliny.....	27
4.4.4.2. Zeleň.....	32
4.4.4.3. Exotické rostliny.....	34
4.5. Tematická floristika	35
4.5.1. Svatební floristika.....	35
4.5.2. Smuteční floristika.....	38
4.5.3. Jarní a velikonoční floristické práce.....	39
4.5.4. Dušičková vazba.....	39

4.5.5. Adventní a vánoční floristika.....	39
4.5.6. Příležitostní floristika.....	40
4.5.6.1. Valentýn.....	40
4.5.6.2. Den matek.....	40
4.5.6.3. Halloween.....	41
4.5.6.4. Alegorie.....	41
4.5.6.5. Přízdoba dárků.....	41
4.5.6.6. Ostatní příležitostní floristika.....	41
4.5.6.7. Srovnání historie a současnost.....	42
4.5.6.7.1. Srovnání svatební floristiky.....	42
4.5.6.7.2. Srovnání smuteční floristiky.....	45
4.5.6.7.3. Srovnání alegorií.....	46
4.5.7. Floristické soutěže.....	47
4.5.7.1. Příprava na soutěž.....	47
4.5.7.2. Seznámení se s jednotlivými soutěžními disciplínami.....	47
4.5.7.3. Návrh kompozice jednotlivých témat.....	47
4.5.7.4. Nácvik technik.....	48
4.5.7.5. Hodnotící kritéria.....	48
4.5.7.5.1. Technické zpracování.....	48
4.5.7.5.2. Estetické zpracování - umělecký dojem.....	48
5. Vlastní aranžmá.....	49
5.1. Svatební floristika.....	49
5.1.1. Typy nevěst.....	49
5.1.2. Typy svatebních šatů.....	50
5.1.3. Typy svatebních kytic.....	51
5.1.3.1. Kulatá svatební kytice.....	51
5.1.3.1.1. Variety kulaté svatební kytice.....	51
5.1.3.2. Anglická převislá kytice.....	54
5.1.3.3. Převislá svatební kytky.....	55
5.1.3.4. Vodopád.....	57
5.1.3.5. Kaskáda.....	59
5.1.3.6. Svazek – snopek.....	59
5.1.4. Vlastní návrh svatební kytice na „zlatou svatbu“.....	61
5.1.4.1. Rostlinný materiál navrhované kytice a korsáže.....	62

5.1.4.2. Pracovní postup volně vázané svatební kytice.....	62
5.1.5. Ostatní svatební dekorace.....	66
5.1.5.1. Korsáž (Corsage).....	66
5.1.5.2. Svatební kornout.....	67
5.1.5.3. Věneček.....	69
5.1.5.4. Svatební kabelka.....	69
5.1.5.5. Srdce.....	70
5.1.5.6. Polštářky pro prstýnky.....	70
5.1.6. Květinová přízdoba účesu.....	71
5.1.6.1. Věnečky, diadémy a čelenky.....	71
5.1.6.2. Květinová spona.....	72
5.1.6.3. Jednotlivé květy.....	72
5.1.7. Květinové šperky.....	73
5.1.8. Květinové dekorace pro svatební doprovod.....	74
5.1.8.1. Rodiče nevěsty a ženicha.....	74
5.1.8.2. Babičky a dědečkové.....	74
5.1.8.3. Svědkové.....	74
5.1.8.4. Družičky.....	74
5.1.8.5. Mládenci.....	75
5.1.9. Dekorace vozidla.....	77
5.1.10. Svatební tabule.....	81
5.1.11. Dekorace obřadních prostorů.....	83
5.2. Ukázky smuteční floristiky.....	86
5.3. Ukázky vánoční floristiky.....	87
5.4. Ukázka dušičkové vazby.....	88
5.5. Ukázky příležitostní floristiky.....	89
6. Diskuse.....	90
7. Závěr.....	95
8. Seznam literatury.....	96

1. ÚVOD

Od dob našich dávných předků hleděli lidé s posvátnou úctou a úžasem na kouzlo, jež vyvolávají květiny a zeleň, na krásu jejich tvarů, barev a kreseb, na jejich složitou stavbu.

Květiny provázejí lidstvo od nepaměti. Již staří Řekové, Římané, Číňané a Japonci znali květinovou výzdobu při nejrůznějších obřadech.

Rostliny jsou zázrakem přírody posilujícím tělo i duši. Není divu, že i nadále velebíme jejich existenci.

Pro vytvoření úspěšné květinové úpravy je třeba spojit nepřeborné množství prvků, lahodících smyslům, všemi možnými způsoby. Celkový vzhled úpravy musí být nenásilný a přirozený.

Tak, jak se mění vše kolem nás, mění se i styly aranžování. Každé historické období má typický styl aranžování.

V této diplomové práci se zabývám uplatněním nových trendů a druhů rostlin v aranžování květin. Je zapotřebí zvládnutí všech technik týkajících se úpravy květin. Zkušený florista umí vytvořit i „z ničeho něco“. Všechno je otázkou samotného vnímání člověka, jeho fantazie, trpělivosti, šikovnosti a osobního vkusu. Každý florista má svůj „vlastní rukopis“, který lze vyčíst z jeho vytvořeného aranžmá.

Ve vlastní části uvádím mnou vytvořená aranžmá spadající do svatební floristiky. Záměrně kladu důraz na svatební floristiku, protože je podle mého názoru žádanou a vysoce ceněnou floristickou disciplínou. K jejímu zvládnutí je třeba mnoho zkušeností a jistá dávka zručnosti. Znalosti a zručnost floristé čerpají na květinových seminářích a květinových show (i odborné literatuře).

V dnešní době je obrovský sortiment rostlinného, ale i pomocného a doplňkového materiálu. Nyní je k dispozici nepřeborná škála květin, o které se našim předchůdcům ani nesnilo.

Během posledního desetiletí se floristika v ČR zvedla na vysokou úroveň. I u nás existují světově uznávaní floristé.

Téma diplomové práce jsem zvolila z důvodu vzestupu floristického umění, ekonomicky rentabilního využití vazby květin a estetického hlediska, jež je v dnešním uspěchaném světě nepostradatelné.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1. Jak vytvořit aranžmá

V rámci umění aranžování není zrovna kýžené nechat se příliš omezovat pravidly a požadavky na přesný postup. Nejlepší ze všeho je zvolit vlastní styl a podle vzhledu usoudit, co vypadá dobře. Proto tedy zásady pro tvorbu, měřítko, proporce, vyváženost, harmonii a rytmus kompozic používejte jen jako vodítko. Každý aranžér vychází z tohoto souboru, ale není třeba řídit se ve všem přesně podle něj (Owen, 2006).

Pěstování a sušení květin nebo pouhý nákup již usušených rostlin v květinářství je jen začátek tvůrčího procesu aranžování, který přináší úžasnou radost a uvolnění. Formální hledisko se při úpravě živých a suchých květin může uplatnit jen zřídka. Hlavní inspirací je sama příroda. Budeme vycházet z výskytu rostlin v přírodě, z jejich tvarů a barev, a nezapomeneme ani na účel dekorace. Někdy je vhodná jednoduchá úprava, pro slavnostní příležitost volíme úpravu složitější. Řídíme se vždy **PRAVIDLEM VKUSU** (Hillier a Hilton, 1997).

Výběr rostlin a jejich částí upravovaných sušením nebo jinými způsoby je nesmírně bohatý a neustále se rozrůstá o nové druhy. K dostání je rovněž mnoho doplňkových materiálů rostlinného původu, jako jsou sušené kapradiny, tilandsie, kokosové a sisalové vlákno, preparované listy. Spolu s rozšířenou nabídkou sušených rostlin na našem trhu se mění i způsoby a techniky aranžování, neustále se objevují nové směry vývoje (Kuťková, 2008).

Bez ohledu na to, kolik květin a prvků v aranži používáte, zacházejte z každým z nich, jako by tam byl jediný - vezměte jej do ruky, vytvarujte, zohýbejte stonky, naklánějte květy jedním směrem a experimentujte s délkami a vzájemnými úhly (Miller, 2006).

Podstatou pěkného aranžování květin je způsob, jak rostliny umístíte a kombinujete ve vhodné nádobě. Když získáte sebevědomí, brzy zjistíte, že se s chutí pustíte do náročnějších prací. Brzy se stanou nádherně aranžované květiny součástí vašeho domova (Narandžičová, 1997).

Aranžování květin je v současnosti jedním z nejpoblárnějších koníčků, ale zároveň i velmi profesionálním povoláním s uměleckým zaměřením. Tomuto překrásnému řemeslu se věnují nejen mladí lidé, kteří do něj vnášejí nový náboj, pohyb a zároveň intenzitu vývoje nových trendů a technik, ale své příznivce si nachází i mezi staršími. Vždyť není nic krásnějšího, než vlastnoručně vyrobená dekorace (Matuska, 2004).

2.1.1. Estetika ve vazačské a aranžérské tvorbě

Estetika je nauka, která se zabývá poznáváním a hodnocením krásy a povahy estetického chápání světa. Oblastí, ve které má nezastupitelné místo, je umění se širokou škálou svých uměleckých činností, mezi které můžeme zařadit i **FLORISTIKU**. Na rozdíl od rutinního vázání květin, na základě tvůrčích schopností aranžéra, jeho invenci nápadu a na schopnosti uplatnit kompoziční prvky a principy v praxi, povyšuje rostliny, květiny a další doplňky v neopakovatelné objekty (Bittnerová a kol, 2007).

Chceme, aby naše aranžmá působila dokonalou krásou. K tomu je potřeba dodržet určité estetické zákonitosti. Každý z nás chápe pojem krásy odlišně, proto se i názory na určitou květinovou dekoraci mohou lišit (Prošková, 1998).

Květiny nám dávají jednu z největších vonných a vizuálních radostí. V průběhu podzimu ztrácí velké množství květin svoji svěžest. V přírodě proto nacházíme nepřeberné množství zajímavých, přírodně usušených rostlin, vhodných k dekoracím (Petelin, 1991).

Kolikrát jste se zadívali na květinové aranžmá a pomysleli jste si, který zručný aranžér kompozici vytvořil. Velký dojem na člověka samozřejmě udělá už pouhá velikost a atraktivita květů, ale ani jedno z toho není podstatné. Aranžmá, které vyvolává spontánní nadšení, má něco víc, má **HARMONII**.

Harmonie je směs sedmi zákonitostí. Základní otázka, která v této souvislosti zní: „Musím otrocky dodržovat všechny zásady týkající se tvaru, barvy, proporcí abych se stal aranžérem?“ Picasso a Rembrandt se nemohli řídit stejnými pravidly! Ve skutečnosti se Picasso pravidla a styly klasické malby učil a na počátku své umělecké dráhy se jimi řídil – až později vyvinul svůj vlastní styl a techniku. Aplikujte tento princip jako váš přístup k aranžování květin – naučte se a procvičte si klasické rysy osvědčených květinových kompozic a potom od jedné nebo více můžete upustit, pokud je ve vás dřímající Picasso (Hessayon, 2000).

2.1.2. Základní tvary (forma, tvar)

2.1.2.1. Forma

Existují stovky různých typů květinových aranžmá a není možné všechny podchytit jasně formulovanými definicemi. Je ovšem možné pro lepší orientaci ve stylech vytvořit skupiny, ze kterých si vyberete podle svých schopností, umělecké erudice, dostupného materiálu a místa, kam bude kompozice umístěna (Hessayon, 2000).

2.1.2.2. Tvar

Tvar je významným kompozičním prvkem vlastní každému materiálu, se kterým v aranžování pracujeme, každé nádobě, do které aranžmá zhotovujeme. Rozdílné tvary mají samotné květy, listy, plody, ale i doplňkové materiály jako jsou např. perličky, lastury, ulity, kůra stromů, skleněný střep apod. Současně z těchto různých tvarů vytváříme tvar novovýsledný tvar kompozice (Bittnerová a kol, 2007).

Obecně platí, že květinové aranže odpovídají konkrétním geometrickým tvarům, či snad obrazcům (Miller, 2006).

Aranžmá může být jednostranné nebo oboustranné. U jednostranného aranžmá počítáme s tím, že bude vidět jen zepředu a někdy i ze stran. Oboustranné aranžmá je určeno k tomu, aby bylo pozorováno ze všech stran. Při pohledu shora má obvykle kruhový tvar, ale může být také široce oválné nebo čtvercové. Další dělení rozlišuje kompozici na formální a volnou (neformální). Neformální aranžmá působí volným přirozeným efektem, vyhýbáme se přísným geometrickým tvarům, jako jsou trojúhelníky, půlkruhy, vějíře atd. Formální kompozice vznikají na základě pevně stanovených dispozic, které předem stanoví, jak a kam bude rostlinný materiál umístěn. Tvar je obvykle geometrický (Hessayon, 2000).

2.1.3. Proporcionalita složek (proporce, měřítko)

2.1.3.1. Proporcionalita

Proporcionalita je rozdíl mezi šířkou, výškou a hloubkou aranžmá. Z tohoto poměru vychází několik zásadních zákonitostí aranžování.

Při zhotovování úzké kytice by délka stonků pod stužkou měla odpovídat asi 1/3 celkové délky. Při vázání dlouhé svatební kytice by hlavní ohnisko celé vazby mělo být asi 1/3 délky. V aranžmá umístěném na podstavci by mělo být ohnisko přibližně ve 2/3 celkové výšky. Váza s květinami na dlouhých stoncích, například s liliemi, by měla být vysoká asi 1/3 výšky rostlinného materiálu. Při zhotovení kytice určené k ozdobě šatů by mělo být ohnisko asi v 1/3 celkové výšky.

Je ale pravda, že veškeré rozhodování o měřítku či proporcích je hlavně záležitostí osobního vkusu aranžéra a tento vkus může být značně odlišný (Barnettová, 1996).

Rostlinná úprava sestává z několika prvků, které smějí být vidět – nádoba, rostlinný materiál, někdy i podložka a doplňky. Správný poměr znamená, že velikost každého z těchto prvků by měla vyznít v příjemný vzhled výsledného uspořádání jako celku – vše by mělo být v měřítku (Hessayon, 2000).

2.1.3.2. Měřítko

Měřítkem rozumíme velikostní poměr jednotlivých součástí skladby. Proto cit pro velikost a rozměr je nezbytně nutnou vlastností každého vazače a aranžéra (Pokorný a kol., 1971).

Ale chyby v měřítku se mohou vyskytnout v každém stylu a jednou z hlavních chyb je nádoba, která nemá přiměřenou velikost k rostlinnému materiálu **PRAVIDLO „ZLATÉHO ŘEZU“** se používá už po staletí, aby zajistilo správné proporce. Jistě uspokojí výstavní porotu a také doma vypadá taková úprava „dobře“. U některých liniových a jiných dramatických kompozic bývají proporce úmyslně porušeny (Hessayon, 2000).

2.1.4. Vhodná plocha (prostor, pozadí)

2.1.4.1. Prostor

Prostor určuje a zdůrazňuje tvary zvolených květin. Při tvorbě aranžmá musíte postupovat vyváženě, aby vám nevznikl podivný tvar z rostlin a listů navršených na sebe. Naučit se správně používat prostor chvíli trvá, ale pro výsledek je tato schopnost velmi zásadní (Owen, 2006).

Úprava může mít perfektní proporce, ale plocha, pozadí nebo prostředí, ve kterém je umístěna, může být zcela nevhodné. Několik aspektů, které vám pomohou se tomuto nebezpečí vyhnout. Prvně je tu styl místnosti – samozřejmě, že abstraktní aranžmá by vypadalo nevhodně v pestrém venkovním prostředí. I velikost místnosti je důležitá – drobná aranžmá ve velké a vznešené hale může vypadat pateticky. Je třeba se vyhnout i praktickým problémům – například výzdobě jídelního stolu, která překáží konverzaci a úpravě v hale, které brání volnému průchodu (Hessayon, 2000).

2.1.4.2. Pozadí

Má na výstavě květin odlišný význam, je to struktura za kompozici. Musíte pozadí ozdobit tak, aby se výsledný efekt kompozice zvýšil. Také typ povrchu stěny je důležitý – tapeta s ornamenty je špatným pozadím pro jednostrannou úpravu a podobně bílá nebo krémově bílá stěna pro úpravu ve světlých barvách (Hessayon, 2000).

2.1.5. Různorodost textury (struktura, textura)

Rostlinný materiál má nejrůznější texturu – hladkou, sametovou, ochmýřenou, bezvýraznou, pichlavou atd. Lesklý květ rozjasní, je-li obklopen matnými listy. Lesklé listy v silném osvětlení se až třpytí. Různé textury použité pro určitou úpravu zvyšují zajímavost, odstraňují

monotónnost, ale to je snad nejméně důležité pro dobrý vzhled kytic a kombinovaného stylu (Hessayon, 2000).

2.1.5.1. Struktura

Slovo struktura můžeme definovat jako složení, členění, konstrukce. U rostlin struktura vyjadřuje charakter větvení, stavbu rostliny a výrazně ovlivňuje její celkovou architekturu. Struktura rostlin je nejvíce patrná v bezlistém stavu. Se zvětšující se hustotou olistění bývá překryta texturou (Bittnerová a kol, 2007).

2.1.5.2. Textura

Textura se v rámci aranžování používá pro zvýšení zajímavosti aranžmá. Pokud mají všechny květy a listy jednu texturu, pak působí nevýrazně a nezajímavě. Využití různých textur zvyšuje působivost aranžmá. Květiny nabízejí celou škálu textur od hladkých lilií, přes krajkovitý kerblík, jemně pomačkané máky až po sametové sasanky. I když si zvolíme jen jeden druh barvy, můžeme aranžmá oživit různými texturami. Lesklé listy přitahují pohled ze všech nejvíc, proto je vhodné umístit je na dobře viditelné místo (Owen, 2006).

Stejně jako barva, taktéž textura, vytváří harmonii a kontrast. Umístění listů a ostatních částí vzbuzuje pocit – nadýchaný vzhled kapradiny, ostnatý charakter kaktusu, sametová vůně afrických fialek, to vše má vliv na vzhled a atmosféru pokoje. Jestliže je váš nábytek uhlazený a funkční, může ostnatá rostlina zdůraznit jeho linie, zatímco jemná kapradina jej „změkčí“. Textura má taktéž vliv na vnímání barvy: smetanové květy jsou jasnější, protože odrážejí světlo; sametové květy vypadají mdle (nudně), protože světlo absorbují (Oliver, 1978).

2.1.6. Vyrovnanost aranžmá (rovnováha)

2.1.6.1. Rovnováha

Rovnováha kompozice je její vyváženost podél pomyslné osy. Pomyslnou osou u většiny aranžmá je vertikální osa procházející těžištěm kompozice. U některých aranžmá k posouzení rovnováhy nevystačíme pouze s jednou osou.

K posouzení rovnováhy je důležitá optická hmotnost prvků a jejich vzdálenost od těžiště. Optická hmotnost není skutečnou hmotností použitých prvků, kterou bychom získali při jejich zvážení na vahách, ale hmotností, kterou naše oko přisuzuje jednotlivým prvkům (Bittnerová a kol, 2007).

2.1.6.1.1. Fyzická rovnováha

Je základ, je-li úprava znatelně asymetrická, je tu nebezpečí, že se celý výtvar převáží. Z tohoto důvodu musí být aranžovací materiál vždy dobře připevněn a nádoba dostatečně těžká, aby udržela rostlinný materiál. Čím jednostrannější kompozice tvoříte, tím těžší by měla být nádoba, a je-li třeba, přidejte do ní štěrk a písek (Hessayon, 2000).

2.1.6.1.2. Vizuální rovnováha

Není totéž. Ta vyžaduje, aby úprava vypadala stabilně, i když je jasně jednostranná. Existují různé způsoby, jak zvýšit vizuálně hmotnost lehčí strany – tmavé květy vypadají těžší než světlé a kulaté těžší než zvonkovité. Zatím jsme uvažovali jen rovnováhu stranovou, ale existuje také rovnováha nahoře – dole. Velké květy umístěné na středu a blízko báze úpravy dávají pocit dobré rovnováhy – nesprávné umístění dělá kompozici nevyrovnanou (Hessayon, 2000).

2.1.7. Pocit rytmu

Rytmus vzniká střídáním prvků nebo shluků prvků výrazných s méně výraznými. Ve vazačství a úpravě květin je možno dosáhnout rytmu střídáním tvarů, linií a barev nebo také jednoduše střídáním květů jako prvků výrazných se zelení jako prvkem méně výrazným (Pokorný a kol., 1971).

Spadá sem použití technik a materiálů, které poutají pohled a odvádějí ho z jedné části kompozice k druhé, a to určitým rytmem, který má mít každá úprava (Hessayon, 2000).

K základním vlastnostem pravidelné jednoduché rytmické řady patří: **jednoduchost a srozumitelnost, rovnoměrnost a plynulost a také čistota a klid** (Bittnerová a kol, 2007).

Bez rytmu (např. kytice plně rozkvetlých růží ve váze) vypadá uspořádaně, staticky a monotónně. Existují různé způsoby, jak vytvořit rytmus. K dalším způsobům, jak tvořit zajímavá a pohledově přitažlivá místa patří výběr nezvyklé nádoby, pozoruhodných listů, krásného pozadí pro výstavu apod.

Zlatým pravidlem je, že se to nesmí nikdy přehánět – žádná květina nesmí být tak dominantní, aby strhla pozornost na úkor zbytku uspořádání. Z toho důvodu jsou jednotlivé velké květy, zejména bílé nebo květy stínivých barev, vyřazeny z výběru materiálu pro optický střed ve standardních kombinovaných kompozicích (Hessayon, 2000).

2.1.8. Správné užití barvy

Barva je to první, čeho si všimnete při pohledu na úpravu, a proto je třeba barvám trochu rozumět. To neznamená, že se musíte pravidla naučit a potom se jimi otrocky řídit. Některá tzv. pravidla jsou nevěrohodná, neboť až příliš mnoho bylo napsáno o tom, co jde k čemu a jak se vyhnout barevnému nesouladu, typu „růžová a tmavě karmínová se k sobě nehodí“. Barva je věcí osobního vkusu (Hessayon, 2000).

Může jemně podbarvit atmosféru či být výrazná sama o sobě, může být chladivá a uklidňující, nebo sálající a ohnivá, může vyjadřovat různý význam či odpovídat ročnímu období. Chytrému využití barev se dá naučit. Jedním z nejlepších způsobů je pozorovat přírodu, protože právě v ní najdete ty nejúžasnější barevné kompozice (Owen, 2006).

Správně umístěný květ může celkově zharmonizovat ostatní barvy v pokoji (prostoru). A taktéž může ovlivnit náladu v pokoji: aranžmá z jasně žlutých a bílých květů v dominantně modrém pokoji bude vyjadřovat pocity veselí, zatímco vůně světle modrých a bílých květů ve stejném pokoji dodá chladivý klid (Oliver, 1978).

Ze všech vlastností, jichž si u květin všímáme, působí barva snad nejbezprostředněji. Vzbudí vždy nejsilnější vizuální účinek a volba různých barev může vyvolat řadu různých emocionálních reakcí. Abychom pochopili, jakým způsobem barva vyvolává tak rozdílné účinky a nálady, musíme něco vědět o teorii barev a o vzájemném vztahu, jež k sobě jednotlivé barvy mají. Tento vztah se obvykle vysvětluje pomocí barevného kruhu, který se skládá z primárních, sekundárních a terciárních barev.

Primární barvy jsou **červená, modrá a žlutá**. Nedají se vytvořit smícháním jiných barev. Avšak kombinováním primárních barev a přidáním černé nebo bílé mohou vzniknout všechny barvy spektra.

Sekundární barvy jsou **zelená, oranžová a fialová**. Vznikají smícháním dvou barev primárních.

Terciární barvy jsou **tyrkysová, indigová, purpurová, šarlatová, zlatá a hráškově zelená**. Vznikají smícháním primárních a sekundárních barev, které leží na barevném kruhu vedle sebe (Hillier, 2002).

2.1.9. Výběr barevného schématu

Jak vypadá místnost?

Podívejte se na barvy stěn, nábytku atd. a pokuste se zachytit některou důležitou barvu v rostlinném materiálu, který jste vybrali. Nezapomeňte na význam pozadí. Aranžmá s tmavými barvami vynikne pěkně na světlém pozadí a bude působit mdle před dubovým

ostěním nebo kaštanově hnědým závěsem. Naproti tomu úprava ze světlých a teplých barev se dobře vyjímá na tmavém pozadí.

Jak je místnost osvětlena?

Vyvarujte se tmavých rohů. Modré a fialové květy se lesknou ve slunečním svitu, ale na tlumeně osvětleném místě zcela mizí z pohledu – na stinných místech použijte světlé barvy. V noci se barvy mění podle zdroje umělého osvětlení.

Jaké je roční období?

V Japonsku je roční období vůbec nejdůležitější pro rozhodování, jakou barvu rostlinného materiálu vybrat, na Západě je to významný aspekt. Jaro je doba žluté a modré, léto je polychromatická směsice barev, podzimu sluší hnědá, oranžová a žlutá a Vánoce jsou dobou pro bílou a jasně červenou.

Jakou nádobu použít?

Běžnou chybou je, že přílišná barevnost použité nádoby je na úkor úpravy. Pokud se chystáte použít barevnou nebo nápadně vzorovanou vázu nebo mísu, měla by alespoň barevně ladit s kompozicí, neboť jinak se nádoba změní v optický střed aranžmá. Kupodivu se to týká i bílé barvy, proto vždy vložte některé bílé květy do aranžmá upravovaného do takové nádoby.

Jak mohou barvy zlepšit aranžmá?

Nepoužívejte stejné množství různých barev. Lépe působí, když je jedna barva dominantní a ostatní doplňkové. Nerozptylujte barvy po celé kompozici, jinak skončíte s efektem „flekatego psa“. Jednotlivé barvy raději dávejte k sobě do skupinek. Dejte své úpravě hloubku tím, že tmavě zbarvené květy umístíte hlouběji do kompozice („in“) a světlejší vně („out“). Pozor na barvy – mají tendenci vynikat. Klasické doporučení je, používat barvy v malém množství a spolehnout se hlavně na barevné tóny a odstíny. S tóny se dělá poměrně snadno ve většině kompozic, protože se dobře navzájem kombinují, ale odstíny mají tendenci být matné, bezvýrazné.

Teplé barvy zjasňují úpravu. Jsou často dramatické a odvádějí pozornost od studených barev – tóny a odstíny jsou dosti potlačené. Významným rysem teplých barev je způsob, jak činí dojem, že jsou květiny oku blíže než doopravdy jsou.

Studené barvy zklidňují úpravu. Barvy jsou klidné a vytvářejí atmosféru poklidu za horkých slunných dnů. Jasné teplé barvy je zastiňují. Důležitým rysem studených barev je způsob, jak předměty (květiny) opticky vzdalují (Hessayon, 2000).

3. TECHNIKY ARANŽOVÁNÍ

Při práci s rostlinami je důležité zvolit správnou techniku, s jejíž pomocí zamýšlené aranžmá zhotovíme. I když se může na první pohled zdát, že rozhodující je nápad, myšlenka, originalita, je to jenom poloviční pravda. Sebelepší nápad je k ničemu, když nevíme, „jak na to“, aby výsledek odpovídal požadované kvalitě.

Rostlinný materiál je živý organismus. Při jeho zpracování volíme takovou techniku, abychom zdůraznili jeho přednosti, nepoškodili a nezničili ho. Na druhé straně je sám o sobě tvůrčím prostředkem a můžeme ho různým způsobem upravovat a využívat.

Techniky v aranžování můžeme rozdělit na **přípravné (pomocné), hlavní a závěrečné**.

3.1. Přípravné techniky

Jako přípravné označujeme ty techniky, s jejichž pomocí si buď předem připravíme materiál, který budeme dále hlavními technikami zpracovávat, nebo si připravíme různé konstrukce a doplňkové dekorační materiály k aranžování.

3.1.1. Ohýbání a tvarování

Ohýbání je úprava směru linií a tvarů. Při zhotovování kytic či jiných dekorací se v maximální míře snažíme využít přirozeného růstu, ohybu a směřování rostlin či jejich částí. Někdy nám však některé křivky nebo rovné stonky rostlin nevyhovují a musíme je usměrnit do požadovaného tvaru. Nástrojem pro tuto techniku jsou naše ruce, kterými mačkáme, uhlazujeme, hněteme, otáčíme a ohýbáme rostlinný materiál do potřebných tvarů. Pro tuto práci potřebujeme cit a trpělivost. Pomocí uvedené techniky můžeme úspěšně bez použití drátu ohnout a nasměrovat hladké stonky mnoha květin jako jsou například kaly (*Zantedeschia*), toulaky (*Anthurium*), česneky (*Allium*), listy některých filodendronů (*Philodendron*) nebo trav.

Pokud potřebujeme ohnout suché stonky, je dobré je na krátkou dobu ponořit do horké vody.

3.1.2. Přetáčení okolo své osy

Tuto techniku využíváme tehdy, když chceme výrazně změnit celkový směr linie. Přetáčíme okolo podélné osy lehkým ohýbáním.

3.1.3. Nalomení

Nalomení je speciální technika pro tvarování větví. Spočívá v tom, že při nalomení větve smí prasknout pouze pokožka a vrchní vrstva dřeva. Větev nadále zůstává pevná a její nenalomená část zásobuje listy vodou. Každým dalším nalomením získáváme potřebný zlom, ale přesto větev zůstává pevná. Způsob práce je stejný jako při tvarování, ale tentokrát je tlak prstů shora daleko větší. Přiměřenou silou působíme tak dlouho, až se větev nalomí.

3.1.4. Navazování

Navazování rostlinného materiálu používáme u druhů, které nemají přirozené stonky. Nejčastěji to jsou různé plody, např. šišky, lusky dřezovce (*Gleditsia*), šištice olše (*Alnus*), tobolky katalpy (*Catalpa*) a jiné. Navazováním si také předem můžeme připravit různé snopky, svazky a kytičky, a to jak z rostlinného materiálu (např. levandule, mech, seno, špalíčky atd.), tak z doplňkového dekoračního materiálu (jako je lýko, kokosové vlákno, stuhy apod.).

K navazování používáme vazačský drát. Jeho sílu volíme podle síly rostlinného materiálu. Některé suché plody, jako např. ořechy, kaštiny, mandle a žaludy, nenavazujeme, ale drát, na jehož konci si uděláme malé očko, k plodu přilepíme pomocí tavné pistole. Jiné můžeme pouze napíchnout na drát. Ten je vhodné předem vsunout do hrotu tavné pistole a teprve pak do plodu zapíchnout. Zabráníme tím následnému vypadnutí plodu z drátu. Ploché lastury nebo dřevěné doplňky můžeme nejprve navrtat malými vrtáčky a teprve pak navázat na drát.

3.1.5. Prodlužování přirozených stonků

Uvedenou techniku používáme u rostlin, jejichž přirozený stonek je krátký a neumožňuje nám uchopení do ruky nebo dostatečné zapíchnutí do aranžovací hmoty. Podobně jako při navazování využíváme vazačský drát o síle odpovídající jemnosti materiálu. Stonek prodlužujeme navázáním na dvě nožky. Na přiměřenou část stonku přiložíme drát, který je ohnutý do štíhlého písmene U. Kratší konec drátu vedeme paralelně s prodlužovaným stonkem a spolu se stonkem ho delším koncem drátu přiměřenou silou několikrát obtočíme.

U živého materiálu dbáme na to, aby prodloužený, předtím čerstvě seříznutý stonek přišel do kontaktu s vodou. U vypichovaných dekorací toho docílíme vpíchnutím řezné plochy do aranžovací hmoty, u vázaných dekorací vatičkováním (viz kapitola 3.1.7.).

3.1.6. Vyztužování

Způsoby vyztužování:

Ovinutí stonku rostliny drátem spirálovitě po celé délce od květu ke konci stonku. Drát vedeme po povrchu stonku a při obtáčení rostlin dbáme na to, abychom je nezlomili, a to zvláště u stonků s kolénky, např. u karafiátů (*Dianthus*). Lodyhu obtočenou drátem bychom ve výsledné dekoraci neměli vidět, proto tento způsob vyztužení používáme hlavně tam, kde ji můžeme zakrýt. Nejčastěji používáme v pohřební vazbě.

Vyztužování části stonku nebo listu drátem na dvě nožky. List vyztužíme tak, že na rubu listu drátem propíchneme jeho hlavní žilnatinu přibližně v dolní jedné třetině. Oba konce drátu srovnáme podél řapíku, jeden konec ponecháme rovný a druhým ho spolu s řapíkem listu 2 – 3 krát ovineme.

Vyztužování pomocí dlahy. Podél bezlisté lodyhy vedeme nejlépe dva dráty, které začistíme ovinovací páskou. Tento způsob vyztužení využíváme především při vázání svatebních kytic.

Vedení drátu vnitřkem lodyhy. Tato technika vyžaduje velkou pozornost a cit v prstech. Drát můžeme do lodyhy vsunout zespodu nebo naopak propíchnutím květu shora. Vždy volíme takový způsob, abychom nepoškodili vlastní květ ani drátem neprorazili stonek. Tento způsob vyztužování používáme u rostlin s dutým stonkem jako jsou například narcisy (*Narcissus*). Rovněž je vhodný u druhů s plným hladkým stonkem, což jsou např. kaly (*Zantedeschia*), česneky (*Allium*), tulipány (*Tulipa*) a jiné. U rostlin s plnými stonky vodící drát vpíchneme řeznou plochou do potřebné délky stonku. K jeho zajištění proti vypadnutí můžeme použít další drát a to tak, že jim propíchneme stonek, oba konce kolem něho srovnáme, obtočíme je kolem zbytku vodících drátu vyčnívajícího z lodyhy a začistíme páskou.

3.1.7. Vatičkování

Vatičkování velmi úzce souvisí s navazováním rostlin nebo prodlužováním jejich stonků. Cílem této techniky je rostlinám či jejich částem, které do dekorací nepoužíváme s jejich přirozenými stonky (buď záměrně z kompozičních důvodů, nebo jejich nedostatečné délce), poskytnout potřebnou vodu. Nejčastěji se tato technika využívá při vázání svatebních kytic.

Postup práce: květiny a zeleň necháme alespoň 12 hodin dobře nasáknout vodu. Stonek seřízneme na minimální nutnou délku a navážeme na drát potřebné délky a příslušné síly, čímž nahradíme přirozený stonek. Řeznou ránu po navázání na drát obtočíme suchou vatou, kterou následně namočíme v misce s vodou. Vše začistíme spirálovitým obtočením kaučukovou páskou – s použitím přiměřené síly tak, abychom nevytlačili vodu z vaty. Jednak tak zakryjeme nevzhledný drát a zároveň zabráníme výparu vody z nasáklé vaty.

Obzvláště pečlivě pracujeme v místě, ve kterém stonek přechází v drát. Postupujeme podélně až do místa, kde se sjednocuje kratší konec drátu s delším. Konec pásky zatavíme nad plamenem.

U druhů s dutými nebo plnými stonky, které vyztužujeme vsunutím drátu dovnitř stonku, nejdříve provedeme vyztužení podle výše uvedeného postupu, a teprve pak přiložíme vatičku.

3.1.8. Začišťování páskou

K tomuto účelu slouží různé typy začišťovacích pásek. Začišťujeme všechna místa, kde byl drát použit jako pomocný technický materiál (viz výše uvedené techniky). Postupujeme tak, že pásku přiložíme na navazovaný stonek a postupným spirálovitým obtáčením směrem dolů stonek pevně ovineme a tím drát zakryjeme.

3.1.9. Voskování

Technika voskování má v současném aranžování široké uplatnění. Nejčastěji využíváme voskování jako alternativy k vatičkování. Jednotlivé květy seřezané na krátký stonek, např. kala (*Zantedeschia*), gerbera (*Gerbera*), toulaka (*Anthurium*) apod., nebo drobné květy či části květů z květenství, např. u hyacintu (*Hyacinthus*), šateru (*Gypsophila*), alstromerie (*Alstroemeria*), pestroty (*Gomphrena*) atd., ochráníme před vadnutím ponořením jejich řezné rány do roztaveného vosku a následným zchlazením ve studené vodě.

Popsanou techniku nejčastěji využíváme při zhotovování svatebních kytic, věnečků a diadémů, jemných květinových závěsů a různých dekorací k výzdobě interiéru. Technika není vhodná k zabezpečení trvanlivosti růží na dlouhých stoncích a rovněž tam, kde chceme docílit dlouhodobé trvanlivosti aranžmá. Pokud se rozhodneme uvedenou techniku použít, je vhodné si předem ověřit trvanlivost vybraného rostlinného materiálu.

Další způsoby voskování:

Máčení celých rostlin do vosku – využíváme hlavně o Vánocích, jelikož rostliny namočené do vosku imitují ojínění.

Potírání voskem – na předem připravený podklad nasypeme květy nebo jejich části či jiný materiál (např. kokosové vlákno, střepiny skla), potřeme voskem a necháme zaschnout. Můžeme si takto upravit manžety pod kytice, výplně obrazových rámců atd. Roztaveným voskem můžeme také potřít připravený papír, který pak posypeme čerstvými nebo sušenými květy či jejich částmi, překryjeme druhým, nenatřeným papírem a pomocí žehličky zažehlíme dohromady. Použití takto připraveného materiálu je velmi široké a záleží pouze na naší fantazii.

Zalít rostlin voskem – vosk je možno nalít na plech, naskládat do něho květy či plody a ty znovu zalít voskem. Po zatvrdnutí pak krájet čtverce či jiné tvary. Výsledná podoba zavoskovaných květin bude vždy záviset za způsobu lití nebo kapání vosku na podložku a barvě vosku.

3.1.10. Lepení dekoračního materiálu

Před vlastním aranžováním si pomocí různých druhů lepidel můžeme připravit mnoho pomocných dekoračních materiálů. Například tapetovým či jiným tekutým lepidlem natřeme papír, starý keramický květináč nebo cokoliv podle své fantazie, a vše posypat různým sušeným rozdrčeným materiálem - nasekanými vonnými bylinkami, semínky máku, fazole, čočky atd. Také můžeme lepidlem potřít celofán požadovaného tvaru a velikosti a rovnoměrně na něj rozložit vlákna kokosu. Rukama uhladíme, necháme uschnout a z celofánu strhneme. Kokosové vlákno můžeme doplnit jiným atraktivním materiálem jako jsou skeletové listy, jemné okvětní lístky světlice (*Carthamus*), kousky jemného dekorativního papíru apod. Zpevnit a následně tvarovat se nabízí i kokosové a sisalové vlákno a to pomocí lepidla ve spreji. Můžeme si tak připravit například srdíčka, čtyřlístky a jiné tvary, které zakomponujeme do dekorací.

3.1.11. Laminování

Jedná se o speciální techniku úpravy rostlin.

Rostlinný materiál rozmístíme do přehnuté laminovací fólie. Pokud budeme zalaminované rostliny vystřihovat, ponecháme mezi kladenými rostlinami prostor. Do přístroje vložíme laminovací fólii s rostlinným materiálem uvnitř. Fólie spolu s vloženými rostlinami projde přístrojem jako prádlo při mandlování a pak již pouze odebíráme hotový materiál.

Nejvhodnější k laminování je tenký a dobře vysušený rostlinný materiál: barevné listy dřevin, vylisované květy macešek, zvonků, skeletové listy a jiné. Na fólie můžeme nepravidelně rozhodit také pouze okvětní plátky květů, rozdrolené části listů, zbytky

kokosového vlákna a jiných materiálů. Není-li materiál před lisováním důkladně vysušen, vysoká teplota v laminovacím přístroji vodu z rostlin uvolní a ta v podobě páry a šedých skvrn zůstane uzavřena ve fólii. Ta se často zkroutí a výsledek je nepoužitelný.

3.2. Hlavní techniky

Jedná se o takové techniky, s jejichž pomocí aranžmá přímo zhotovujeme. K základním technikám patří vkládání rostlin do nádob, vázání, vypichování, lepení, skobičkování, navlékání, proplétání.

3.2.1. Volné vkládání rostlin do nádob

Je to nejjednodušší způsob zpracování rostlinného materiálu. Nejčastěji tak aranžujeme vázy, košíky nebo hlubší mísy. Při této technice je vhodné kombinovat bohatě rozvětvený, načechraný materiál, který snáze vyplní prostor nádoby, s nerozvětveným a rovným materiálem, který pak do něho podle záměru vkládáme. Transparentní nádoby můžeme vyplnit dekoračními kamínky, písky, barevnou práškovou aranžovací hmotou, chomáčem okrasného drátku nebo jemnými andělskými vlasy, tilandsí, kokosovým vláknem či pedigem. Vkládání rostlin do takto vyplněných nádob je poněkud obtížnější, ale velmi efektní, protože aranžmá rozehráváme již v nádobě. Při výběru materiálu, který sypeme či vkládáme do transparentních nádob, vždy musíme zohlednit skutečnost, zda bude v nádobě voda či nikoliv. Pokud hodláme aranžovat řezané květiny, nesmíme do nádob vkládat materiály, které při kontaktu s vodou budou zahnívat.

3.2.2. Vázání

Jednou z nejpoužívanějších technik při zhotovování kytic a věnců je vázání. Při zhotovování vázaných kytic používáme květiny na přirozených stoncích nebo předem připravené některou z výše uvedených pomocných technik. Pokud vážeme květy na přirozených stoncích, zbavíme je v dolní třetině všech listů a trnů. Při vázání kytice do spirály je nezbytné dodržet jednotný směr kladení stonků, a to jak při kulatých, tak i jednostranných kyticích. Kytici zpravidla držíme v levé ruce a pravou rukou přikládáme stonky šikmo zleva do prava. U leváku je tomu naopak. Stonky vždy klademe tak, aby jejich spodní část směřovala ven z dlaně.

3.2.3. Vypichování

Vypichování je technika aranžování, při které rostliny do předem stanovené kompozice seskupujeme pomocí různých prostředků na vypichování. Nejčastěji používaným prostředkem k vypichování je pěnová aranžovací hmota. Podle použitého materiálu a kompozičního záměru volíme pro řezané květiny zelenou a pro sušené rostliny šedou aranžovací hmotu, která plní pouze funkci technického materiálu. Barevná aranžovací hmota, určená pro řezané i sušené rostliny, plní současně funkci technického i dekoračního materiálu. K vypichování používáme hotové tvarovky (kužel, koule, kruhová podložka na věnec) nebo si potřebnou velikost a tvar aranžovací hmoty vyřízneme nožem ze základní cihly.

3.2.4. Skobičkování

Tato technika je založená na připevňování materiálů k podkladu pomocí skobiček ve tvaru písmene U. K jejich výrobě se využívá tvrdý ocelový drát, který je na obou koních ukončen ostrými hroty. Snadno pak skobičku zapíchneme i do tvrdé slámové podložky, aniž by se zkřivila, což se často stává při vlastní výrobě skobiček z vázacího drátu. Tato technika je vhodná především ke zhotovování věnců, přichytávání sisalu, kokosového vlákna, stuh a jiných materiálů k aranžovací hmotě v různých dekoracích. Podle materiálu, který k podložce připevňujeme, dbáme na správnou sílu drátu, ze kterého je skobička zhotovena, na její šířku i délku. Také podložka (slámová, opisová, polystyrenová) může ovlivnit výběr skobiček. Ty jsou zde pouze technickou pomůckou, proto je vpichujeme tak, abychom je mohli zamaskovat.

K uchycení materiálu k podložce můžeme někdy použít ozdobné špendlíky, připínáčky či jiné pomůcky, které pak neplní pouze technickou funkci, ale stávají se jako dekorační prvek součástí kompozice. Výběru jejich barvy, tvaru a rozmístění v dekoraci pak věnujeme velkou pozornost.

3.2.5. Lepení

Často používaná a důležitá technika je lepení. Vyžaduje preciznost a čistotu práce. Je nutné rozlišovat lepení živých rostlin a lepení sušených rostlin.

Lepení živých rostlin provádíme pomocí lepidla pro živé květy – oasis floral. Lepidlo je určené k lepení jemných květů, okvětních plátků, listů a také k přilepování dekoračních materiálů k živým rostlinám – například perliček, peří, flitrů apod. Můžeme ho využít při zhotovování podložek pro kytice z listů, svatební kytice zvané glamelie, corsage, věnečků a

různých šperků ze živých rostlin. Dbáme na to, aby květiny a dekorační doplňkové materiály nebyly od lepidla potřísněny.

K lepení sušených rostlin nejčastěji používáme tavnou lepicí pistoli. Tímto způsobem můžeme zhotovovat například věnečky ze šišek, slaměnek, světlice barvířské, černuchy, mochyně a mnoha dalších rostlin, zdobit tak slámové copy, slaměné klobouky a mnoho dalších aranžmá.

3.2.6. Navazování a navlékání na dekorační drátek

Navlékání je jednou z nejstarších technik v aranžování květin. Velmi efektní řetězy si můžeme zhotovit na podzim navlékáním různě vybarvených listů padajících ze stromů či dozrávajících a vybarvených suchých plodů.

Obdobou navlékání je navazování rostlin či jejich částí na dekorační drátek. Výsledkem je řetěz tvořený například okvětními plátky růží srolovanými do ruliček nebo vytvořený jednotlivými květy hyacintu. Ty však musíme nejdříve voskováním zabezpečit proti odpařování vody a teprve pak stonek každého květu obtočit několikrát do spirály drátkem.

U extravagantních převislých kytic můžeme získat dlouhé stonky pomocí různých dekorativních šňůr s vodícím drátem. Z krátkého úseku drátku odmotáme dekorativní materiál (papír, látka) a obnaženým drátkem připevníme předem navatičkovaný a kaučukovou páskou začistěný květ. Přivázaný květ začistíme dekoračním materiálem, který jsme na začátku práce odmotali z vodícího drátku. Postup opakujeme tak dlouho, až na drát upevníme tolik květů, kolik potřebujeme. Adjustace vyžaduje zručnost a cit pro čistou práci.

3.2.7. Omotávání a proplétání

Současná floristická tvorba často pracuje s dlouhými šlahounovitými výhony, pedigem, různými dráty, provazy atd. Všechny tyto materiály můžeme snadno využít k omotávání a proplétání. Rozdíl mezi těmito dvěma technikami je v tom, že při omotávání materiál, se kterým pracujeme, víceméně pouze obtáčíme kolem podkladu nebo konstrukce. Při technice proplétávání podklad nepotřebujeme, proplétáním ho sami vytváříme. Technika omotávání nemusí být vždy pouze přípravnou technikou, někdy může výsledné aranžmá mít zcela zřetelnou formu vzniklou omotáváním jako hlavní technikou. Proplétání je častou technikou při zhotovování korpusů (těl) věnců, ale také při zhotovování různých podložek a konstrukcí pro kytice a jiné dekorace.

Při aranžování rostlin velmi často výše popsané techniky kombinujeme.

3.3. Závěrečné techniky

Hotové floristické dílo je před vydáním zákazníkovi potřebně upravit nebo ošetřit. Jde o důležitý moment v rámci celého pracovního postupu, neboť celkový dojem a ošetření vedoucí k prodloužení trvanlivosti květů jsou podstatné pro spokojenost zákazníka. K tomu slouží řada floristických pomůcek a postupů.

Velmi důležité je uchovat navazované květy např. ve svatebních kyticích, které se ve většině případů tvoří den před svatebním obřadem, čerstvé. Toho dosáhneme přerosením a následným zabalením kytice do mikrotenové fólie tak, aby nedošlo ke kontaktu fólie s květy. Při předání kytice zákazníkovi folii odstraníme a kytici opět lehce přerosíme. Další možností je ošetření dekorace přípravkem na prodloužení trvanlivosti živých květů sprejem Clearlife. Konečné povrchové úpravy dosáhneme u listů, stonků řezaných květin a rostlin v nádobách lakováním speciálními přípravky (Sunshine – lesk na listy). V žádném případě neprovádíme postřik tímto přípravkem na květy, neboť může dojít k jejich poškození.

Totéž se týká výrobků ze sušených rostlin. Ty můžeme ošetřit přípravkem Elefantenhaut, který slouží k zabezpečení aranžmá před prachem, zabraňuje rozpadávání jemných částí květů a fixuje barvu, čímž prodloužíme jejich trvanlivost.

Další možností je konečná úprava hotových výrobků barvením, flitry, umělým sněhem apod. V případě vázané kytice s přirozenými stonky je závěrečnou fází vložení kytice do vody s použitím přípravku, který zajišťuje prodloužení trvanlivosti. Zcela na závěr je třeba každou kytici nebo menší aranžmá zabalit tak, aby ji zákazník měl možnost dopravit na místo určení bez poškození.

3.4. Styly v aranžování

Současná floristika využívá tři základní aranžérské styly: **dekorativní, vegetativní a formálně lineární**. Vymezení základních stylů umožňuje floristická díla zařadit do určitých kategorií, které se vyznačují svébytnými znaky, a také usnadňuje floristům nalézt společnou řeč. Styl můžeme jinými slovy označit jako způsob tvorby a značí výraz díla při práci s rostlinami a jejich částmi.

3.4.1. Dekorativní styl

Již se samotného názvu slova dekorativní (zdobný) vyplývá, že se jedná o styl, ve kterém **převládá zdobnost, ornamentálnost, bohatost, plnost.**

Dekorativní způsob aranžování byl používán minulosti a je nejčastěji používaným stylem v současnosti.

Charakteristické znaky:

Malé nároky rostlin na volný prostor. Dekorace působí jako celek, ve kterém jsou květy poměrně těsně semknuty a není takřka vidět do středu aranžmá; typická jsou **kompaktní uzavřená aranžmá** s jasně postřehnutelným obrysem nebo **aranžmá s méně uzavřeným obrysem** (tzv. volná). Povrch upravujeme pomocí pravidelného či nepravidelného rozptylu, tvorbou plošek, vyčnívajícími výhonky a listy a také stupňovitým uspořádáním rostlin. Jejich rozložení vychází ze středu nádoby, kde je obvykle umístěno těžiště a směrem ven se postupně rozvolňují a zjemňují.

Symetrie nebo asymetrie, obrys, tvar kompozice – pravidelný, nepravidelný.

Rostliny v nově vytvořené kompozici ztrácejí na své individualitě. Jednotlivé linie nejsou patrné na první pohled. Florista se samozřejmě nechá vést druhem květiny, musí si uvědomit, kolik prostoru okolo sebe jednotlivé druhy potřebují a nesmí je zcela potlačit, ale ve výsledku jde vždy o **dokonalost celku.**

Větší počet druhů květin s opakováním, práce s kontrasty (velké vs. malé, světlé vs. tmavé, těžké vs. jemné, vztyčené vs. splývavé), barevnost založena na velkých, ale i malých kontrastech.

Bohaté použití dekoračního materiálu (např. stuhy, šňůry, provázky, drátky, korálky, peří).

Vhodný výběr nádoby.

Dekorativní aranžmá mají na první pohled působit celistvě a nenásilně, ale v žádném případě ne nudně. I když nás na první pohled nemusí zaujmout tak jako formálně lineární kompozice, při druhém pohledu musí člověka nutit zblízka si je prohlížet a rozlišovat například jednotlivé druhy materiálů, barev, tvarů a linií.

Dekorativní způsob tvorby je chlebem a solí většiny floristů, jen by neměl zůstat jediným, neboť by mohl zavést floristu do slepé tvůrčí uličky. Využíváme ho ve všech floristických disciplínách.

3.4.2. Vegetativní styl

Vegetativní způsob aranžování je přirozený a růstu rostlin přizpůsobený způsob aranžování, ve kterém se jejich formy, tvary a linie interpretují v souladu s přírodou. V tomto stylu se napodobuje **přirozený růst rostlin nejen postavením jednotlivých prvků, ale i skupin.**

Charakteristické znaky

Můžeme napodobovat různá společenstva (rozkvetlou louku, břehy řek, rašeliniště, lesní mýtinu atd.). Při výběru materiálu kombinujeme rostliny, které spolu rostou v přírodě.

Respektujeme zákonitosti o slučování prvků stejného charakteru, ale stále pracujeme s kontrasty velikostí, tvarů, křivek, struktur a barev.

Větší zastoupení mají listy. Plody, větve a květy jsou zastoupeny většinou sporadicky.

Vhodné jsou méně prošlechtěné, drobné druhy, které svým vzhledem připomínají divoce rostoucí rostliny v přírodě, jak např. hrachor jarní (*Lathyrus vernus*), kopretina (*Leucanthemum vulgare*), chrpa (*Cyanus septem*), morač (*Ammi majus*) a jiné.

Používáme výhradně přírodní materiály (sisal, kokosové vlákno, kůru, vázací materiál pouze přírodního charakteru a jiné). Lakované dřevo, šňůry, provazy, stuhy, dekorační materiály apod. nepoužíváme v tomto stylu vůbec.

Převrácení, otáčení, navlékání, voskování nebo jiné techniky, které nejsou v souladu s přirozeným růstem rostlin, v tomto stylu nemají své místo. Časté a přirozeně působící je paralelní uspořádání linií, neboť ve většině společenstev v přírodě právě tento růst převládá (např. rozkvetlá louka, bukový les, lán obilí či slunečnice).

Při aranžování nádob v tomto stylu je důležitý vhodný výběr nádoby a úprava jejího dna nebo základu, z něhož aranžmá vychází, s použitím prvků pro ně typických. U alpinské louky to budou např. ostré kameny, vybledlé dřevo nebo suchý mech, poušť si žádá písek a kamení. Pro dobré zvládnutí tohoto stylu je nutné mít dostatečné znalosti o rostlinném materiálu, musíme znát prostředí, ze kterého pochází (ekologie), a společenství rostlin, ve kterém roste (fytoecologie) atd.

Ve vegetativním stylu můžeme aranžovat např. vypichované dekorace v nádobách, věnce, kytice, závěsné dekorace na zeď ze sušených rostlin a mnohé jiné.

3.4.3. Formálně lineární styl

Již z názvu tohoto stylu je zřejmé, že v popředí stojí forma (tvar, velikost, barva) rostliny či její části, a linie, které neprobíhají náhodně, ale vzájemně se doplňují, **vytvářejí kontrasty a určité napětí**. Květiny, listy a větve jsou zakomponovány vždy podle stupně svého působení, v souhře s ostatními částmi.

Charakteristické znaky

Výrazný kontrast linií, barev a tvarů; kombinujeme nejméně tři typy průběhu linií, např. **horizontální, vertikální, diagonální** nebo další, jako jsou točité, křížící se, volné atd.

Práce s volným prostorem, který vzniká různými odstupy a vzdálenostmi mezi materiálem, čímž dochází k výraznému napětí. Mezery vznikající mezi jednotlivými prvky jsou nejen prostorem pro efekty linií a tvarů, ale skýtají i působivé průhledy.

Práce s omezeným počtem druhů (ideální 7 – 9 dle velikosti dekorace) kontrastních forem, ale od každého druhu jen malý počet prvků (2 – 3 ks). **Různé druhy se snažíme vzájemně nemíchat, vytváříme z nich skupiny.**

V tomto stylu si můžeme dovolit části rostlin mírně upravovat, můžeme zalamovat stébla, ohýbat a rolovat listy atd. Potřebnou linii můžeme také nahradit i nerostlinným materiálem, jako je plech, drát, provaz, stuha atd.

Vyzdvihujeme individualitu (jedinečnost) jednotlivých rostlin způsobem odpovídajícím jejich umístění v kompozici. Rostliny s největšími nároky na prostor (*Strelitzia*, *Curcuma*, *Anthurium*, *Heliconia*) jsou umístěny ve volném prostoru v nejvyšší části kompozice a tvoří její hlavní motiv. Rostliny druhého řádu tvoří přechod mezi rostlinami prvního a třetího řádu. Jsou umístěny uprostřed kompozice a jsou v silném kontrastu s liniemi a barvami rostlin prvního řádu (květy a květenství – např. *Molucella*, *Freesia*, větve, pokroucené výhony, listy atd.). V základu jsou použity rostliny třetího řádu v silném barevném kontrastu s menšími nároky na prostor (např. *Hydrangea*, *Celosia argentea var. Cristata*, *Ageratum*, *Tagetes*). Rostlinný materiál, který je použit v základu, by neměl být použit jinde.

Lehčí a špičatý materiál patří do vnějších a horních částí (jemné větve, úzké listy, lehké trávy), těžší do částí spodních.

Formálně lineární aranžmá je z každé strany jiné, ale z každého úhlu pohledu musí vypadat vyváženě. Toho docílíme tím, že každou skupinu na jedné straně vyvážíme podobnou skupinou na straně protilehlé.

4. MATERIÁL A METODIKA VAZBY

4.1. Nářadí a nádoby

V následujících řádcích uvádím nejdůležitější pomůcky, bez kterých se florista neobejde.

Floristický nůž, zahradnické a krejčovské nůžky, pilka: pro kvalitní práci je zapotřebí kvalitního nářadí. Používá se k řezání větví, ke zkracování slabých stonků, k řezání aranžérské hmoty a ke stříhání látek, stuh a papíru.

Štípací kleště nebo nůžky na plech: na stříhání drátu a pletiva.

Drát a provázek: je materiál, zcela nezbytný.

Existuje mnoho druhů drátu: pro navazování jemných květů používáme drát číslo 2- 4 (0,5-0,4mm silný), na silnější stonky se používá drát číslo 6-8 (0,6- 0,8mm silný), pro tvorbu a zpevňování konstrukcí volíme sílu drátu dle požadované pevnosti.

Provázek musí být tenký a dostatečně silný. Volíme nenápadné barvy, nejlépe hnědou. Velmi často se používá na svazování nejrůznějších předmětů, které jsou součástí aranžmá (např. svazky skořice).

Tavicí pistole: se speciálním lepidlem je velmi praktická při lepení květů a dalšího rostlinného materiálu k podložce. Myslím si, že každý aranžér si práci bez tavicí pistole vůbec neumí představit.

Lepidlo: rychleschnoucí lepidlo je vhodné pro slepování sušeného materiálu a k připevňování květin či pěny k nádobě.

Lepidlo na „živé květy“: velmi praktické a oblíbené lepidlo, snadná manipulace, odpadá drátkování k podložce.

Aranžérská páska gutaperčová (na ovíjení stonků): tato páska nelepí, ale teplem rukou při ovíjení stonku změkne a přilne v tenké vrstvičce ke stonku (případně k předchozí vrstvě pásky). Páska se používá k zakrývání drátů a konců stonků. Vyrábí se buď z umělé hmoty, nebo z krepového papíru a je roztažitelná. Ke koupi je v různých barvách (světle a tmavě zelené, hnědé a bílé), i když se u čerstvých rostlin obvykle používá zelená.

Plastové hroty : tyto malé připínáčky se používají k připevnění suché pěny k nádobě. Jsou v různém provedení.

Aranžovací pěna: pěnové hmoty pomohou práci zefektivnit. Pro sušené květiny se vyrábí speciální suchá aranžovací hmota (florex), dostupná v různých tvarech – nejčastější je cihla, válec, koule, kužel a věnec. Má obvykle hnědou nebo šedou barvu a je velmi lehká. Na aranžování sušených květin není vhodné používat zelenou pěnovou hmotu (oasis) určenou pro živé květiny. Pěna se vyrábí v různých velikostech a tvarech, lze snadno krájet a tvarovat dle

potřeby. Nyní je k dostání i v jiných barvách např. žlutá, růžová, modrá (tyto barvy se používají jako součást aranžmá, ovšem cenově jsou samozřejmě náročnější).

Odstraňovač ostnů: tento nenápadný, ale důmyslný nástroj je nezbytný při práci s růžemi, které mají velké množství ostnů. Ostny a listy odstraníme tak, že jednou přejedeme po stonku stisknutými „čelistmi“ nástroje. Tento nástroj má také ostří, jímž můžeme šikmo seřezávat konce stonků. Při práci je nutné vždy používat silné zahradnické rukavice.

Sešívачka: vhodná k úhlednému balení květin do papíru a také jako zajímavý prvek při vytváření dekorací (např. sešívání listů do mřížky).

Laminovací přístroj: pro laminování fólií, do kterých se mohou zalaminovat např. vyliované květy, dekorační papír a sisálová vlákna.

Nádoby: jsou základem většiny květinových aranžmá, v mnohých případech je jejich neodmyslitelnou součástí. Její hlavní funkcí je pojmout rostlinný materiál. Vhodnou nádobu vybíráme podle typu zvoleného materiálu, účelu, způsobu a stylu aranžmá, také podle interiéru, do kterého ji budeme instalovat. Pro aranžování živých květin je hlavním kritériem při výběru nádoby její nepropustnost. Nádoby se vyrábí ze skla, kovu, keramiky, umělé hmoty a přírodních materiálů.

4.2. Pomocný materiál

Vázací lýko: získává se z palmy *Raphia ruffia*, má velmi široké uplatnění, ale nejčastěji se používá k vázání kytic.

Ampule: výborná pomůcka pro udržení květin v čerstvém stavu.

Oasisové držáky: jedná se o speciální držáky z umělé hmoty, jež jsou vyplněny nasáklivým oasisem.

Držáky pro svatební kytice existují v různých průměrech.

Držáky pro kytice na auta se vyrábí ve dvou variantách. Buď je pod mřížkou přísavka nebo magnet.

Oasisové tvary na vypichování: nejrůznější tvary, např. srdce a podkovy. Výhodou je, že aranžér nemusí dbát na tvar, oasisová podložka ho vytváří za něj.

Oasisové misky: speciálně vyrobené misky, do kterých přesně zapadá oasisová hmota.

4.3. Doplnkový materiál

Stuhy: sortiment barev je nepřeberný. Velmi dobře se uplatňují stužky, které mají po obvodu tenké drátky.

Manžety: dříve se používaly často, nyní se spíše vytvářejí manžety z přírodního materiálu-doplňkové zeleně.

Ozdobné drátky: jedná se o umělohmotné špulky, na nichž je navázaná metráž tenkého drátku. Využívají se u konečných úprav dekorace.

Skeletové lístky: nyní částečně na ústupu. Je to kostra velmi jemných a křehkých lístků.

Peří: spadá do módních trendů, vnáší do aranžmá křehkost a lehkost.

Korálky: trendový doplněk, existuje celá řada typů korálků. Dekorace je s korálky zjemněná a zároveň blyštivá.

Ozdobné špendlíky: trendový doplněk, hlavně v roce 2006. Používají se k zachycení listů, květů a stonků.

Kokosové vlákno: používá se jako komponent do substrátu. Oproti sisalu je hrubší.

Sisalové vlákno: získává se z rostliny *Agave sisalana*. Vlákno je vhodné do svatebních a dárkových kytic.

4.4. Rostlinný materiál

4.4.1. Výběr rostlin pro floristické účely

Téměř veškerý rostlinný materiál můžeme floristicky zpracovat. O tom, které rostliny jsou pro floristickou tvorbu vhodné, rozhoduje především jejich **estetický** účinek. Tato vlastnost je dána především květům (*Rosa*, *Helianthus*, *Gerbera*), listům (*Hosta*, *Hedera*), plodům (*Cucurbita*, *Nigella*, *Proboscidea*) a dalším rostlinným orgánům (kořeny, úponky, kůra aj.).

Jednotlivé rostliny kombinujeme tak, aby celek (miska, věnec, kytice, florální objekt aj.) působil přesvědčivě. Například při výběru rostlinného materiálu pro kytici bychom měli mít vždy na mysli, jaký výsledný **tvar** má kytice mít. V případě kulaté kytice upravujeme její okraj nejčastěji manžetou z listů. Pro tento účel použijeme raději listy rodů *Galax*, *Bergenia* a břečťanu (*Hedera*), které mají kulatý tvar, než listy rodů toulcovky (*Spatiphyllum*) nebo rumory (*Arachniodes*), které jsou užší a špičaté. Přirozeně kulaté tvary jsou vhodnější než násilné svinování a ohýbání listů kořenokvětky (*Aspidistra*) a dračince (*Dracaena*). Obdobně, při výběru rostlin pro převislou svatební kytici, vybíráme rostliny s dlouhými stonky, které vyjádří klesající (splývavou) **linii**, například hrachor (*Lathyrus*), *Gloriosa*, *Sandersonia*, *Asparagus*, kala (*Zantedeschia*), *Ixia*, *Freesia*, *Euphorbia fulgens* nebo listy bergrasu (*Xerophyllum*) a orobince (*Typha*).

4.4.2. Individualita, charakter a hodnota rostliny

Individualita znamená souhrn vlastností odlišujících jedince od ostatních. Se znalostmi sortimentu je spojeno chápání rostliny jako individuality. To znamená, že každá rostlina, kromě vzhledu (barvy, velikosti, tvaru aj.), má svoji individualitu – nezaměnitelnost. Vlastnosti, které ji tvoří nezaměnitelnou, nazýváme charakterem té které rostliny. Charakter rostlin je z velké části dán prostředím, ve kterém se běžně vyskytují. Orchideje na nás vždy působí exoticky na rozdíl od kopretin (*Leucanthemum*) nebo vlčích máků (*Papaver rhoeas*), které známe z naší volné přírody.

Charakter lze popsat novými slovy, například skromný, strohý, něžný, smyslný, vznešený. Jednotlivý květ nebo květenství může působit vznešeně - například toulaka, anturie (*Anthurium*) nebo *Strelitzia* a jiné velmi skromně - například pomněnka (*Myosotis*) a sedmikráska (*Bellis*). Něžná a romantická jsou květenství šateru (*Gypsophila*), naopak květy kosatců (*Iris*) jsou přísné, především ve stadiu poupat. Stejně odlišný charakter má výhon dřínu (*Cornus*), který je přísný a strohý, a opačně působí výhon kroucené vrby (*Salix*), která je hravá až bizarní.

Od tvaru, původu a charakteru rostlin se odvíjí jejich **hodnota**. Ta určuje jejich významnost a nároky na prostor. Na jedné straně existují rostliny, které jsou vzácné, jejich morfologie – dlouhý vzpřímený stonek a výrazný květ je předurčuje k tomu, aby byly použity vzpřímeně, v horní části úpravy s velkým prostorem kolem. Vzbuzují úctu, mají vysokou hodnotu. Rostliny s rozvětvenými stonky, drobnějšími květy, často kulatého tvaru, daleko lépe vyniknou ve spodní části úpravy. Jsou těžší, mohou a potřebují být v sousedství jiných druhů. Mezi těmito dvěma krajními polohami leží hodnota většiny rostlin. Velmi dobře se uplatní samostatně, ale můžeme je i úspěšně kombinovat s rostlinami jinými v jejich přímé blízkosti. Květiny můžeme rozdělit do tří hodnotových kategorií.

1. **skupina – rostliny nejvyšší hodnoty** – velké, vzpřímené, barevně a tvarově výrazné, s největšími nároky na prostor: strelicie (*Strelitzia*), protea (*Protea*), anturie (*Anthurium*), většina orchidejí, eremurus (*Eremurus*), lilie (*Lilium*).
2. **skupina – rostliny se střední hodnotou** – různé dlouhé stonky i větvené drobnější květy, často kulaté, plné, mají střední nároky na prostor: karafiát (*Dianthus*), frézie (*Freesia*), *Eustoma*, *Gerbera*, *Tulipa*.
3. **Skupina – rostliny s nejnižší hodnotou** – kratší stonky, bohatě větvené drobné květy v kompaktních a kulatých květenstvích. Velmi dobře snáší těsné sousedství jiných rostlin: nevadlec (*Celosia argentea var. cristata*), hortenzie (*Hydrangea*), aksamitník (*Tagetes*).

Sortiment růží (*Rosa*) a chryzantém (*Dendranthema*) je natolik pestrý, že v závislosti na skupině odrůd se mohou tyto rody používat v různých hodnotových úrovních.

Vždy musíme mít na paměti, že v rámci jedné úpravy (kytice, miska, florální objekt) musí úroveň hodnot rostlin odpovídat jejich umístění. Nejvíce důležité je uplatnění těchto vztahů při tvorbě ve stylu formálně lineárním. Hierarchie jednotlivých rostlin je zde zřejmá na první pohled. Zde nejvíce vynikne jedinečnost *Strelitzia* v horní části kytice, kontrast linie a barvy rodu *Anigozanthos* ve střední části kytice a použití plodenství lotosu (*Nelumbo*), nestařce (*Ageratum*) a *Chamaelaucium* ve spodní části.

4.4.3. Obecné zásady ošetřování a uchování rostlinného materiálu

Kromě estetických hodnot a zdravotní nezávadnosti je dalším, nesmírně důležitým kritériem při výběru vhodných rostlin pro aranžování jejich trvanlivost.

Při skladování rostlin v chladírenských zařízeních obchodů je nutné zajistit regulaci teploty v rozmezí 1-20 °C, vzdušnou vlhkost na 90-98 %, větrání, rychlé naskladňování a vyskladňování.

Ihned po převzetí zboží je třeba rostliny **ošetřit** speciálními přípravky, které jsou součástí dodávky (řada výrobků Chrysal, Rosal). Například pro řezané hortenzie (*Hydrangea*), bouvardie (*Bouvardia*), šeřík (*Syringa*) aj. Tyto přípravky se aplikují při teplotách 5-22 °C. Dalšími přípravky jsou Argylene, Zwetin aj.

Snášenlivost rostlin ve váze

Zkrácení životnosti ostatních rostlin způsobují tyto rody: lilie (*Lilium*), narcis (*Narcissus*), konvalinka (*Convallaria*), žluté odrůdy růží, gerber aj. K prodloužení životnosti tulipánů jsou vhodné: mařinka (*Asperula*), cypřišek (*Chamaecyparis*) aj.

Obchodní jména přípravků na prodloužení životnosti rostlin ve váze jsou: Flortisyn, Flora, Aadural, Euroflerul aj.

4.4.4. Sortiment rostlin

Rostliny, které se floristicky zpracovávají, musí splňovat estetické požadavky spotřebitelů, musí být zdravotně nezávadné, trvanlivé a dostupné. Kromě velkoobchodů s květinami jsou stálým zdrojem rostlin zahrady, parky a příroda.

4.4.4.1. Řezané rostliny

Pokud pro aranžování používáme rostliny ze zahrady nebo přírody, vybíráme druhy, které vyhovují i svojí morfologií (například délkou stonků) a trvanlivostí. Trvanlivost můžeme hodnotit z hlediska opadu květů, pevnosti stonků nebo vadnutí celé rostliny. Proto můžeme považovat za méně vhodné nebo nevhodné mák vlčí (*Papaver rhoeas*), dymnivka dutá (*Corydalis cava*), šeřík obecný (*Syringa vulgaris*) – květy rychle uvadají *Viola odorata* a *Galanthus nivalis* mají stonky krátké a tenké. *Tithonia rotundifolia* má stonek pod květenstvím příliš měkký a proto se s ní obtížně manipuluje.

V tab. 4.1. je seznam nejčastěji používaných rostlin k řezu.

Tab. 4.1. Řezané rostliny

Botanické jméno	České jméno	čeleď	Kvetení/ dostupnost	Barva květu	Pozn.
<i>Aconitum carmichaelii</i>	oměj	Ranunculaceae	IX.-X/ podzim-zima	modrá	T
<i>Aconitum napellus</i> (syn <i>A.plicatum</i>)	oměj šalamounek	Ranunculaceae	VII.-VIII. /celoročně	modrá	T
<i>Aconitum x cammarum</i>	oměj	Ranunculaceae	VII./podzim	modrá	T
<i>Agapanthus inapertus</i>	kalokvět	Liliaceae	VII.-VIII./ jaro-podzim	modrá	T
<i>Ageratum houstonianum</i>	nestařec mexický	Asteraceae	VI.-IX./ celoročně	modrá	L
<i>Alstroemeria</i> – hybridy	alstromerie, boubelka	Amaryllidaceae	celoročně	kultivary	H
<i>Amaranthus paniculatus</i>	laskavec krvavý	Amaranthaceae	VII.-IX./ celoročně	zelená, červená	L
<i>Ammi majus</i>	morač větší	Apiaceae	celoročně	bílá	L
<i>Ammi visnaga</i>	morač zákrovnatý	Apiaceae	celoročně	bílá	D/L
<i>Anemone coronaria</i>	sasanka věncová	Ranunculaceae	celoročně	kultivary	H
<i>Anthurium andreanum</i> – hybrid	anturie toulaka	Araceae	celoročně	kultivary	T
<i>Antirrhinum majus</i>	hledík	Scrophulariaceae	VI.- IX./celoročně	kultivary	L
<i>Asclepias incarnata</i>	klejicha	Asclepiadaceae	jaro-podzim	žlutá	T
<i>Asclepias tuberosa</i>	klejicha	Asclepiadaceae	VIII./celoroč ně	oranžová, žlutá	T
<i>Aster novi-</i>	hvězdnice	Asteraceae	IX.-	kultivary	T

belgii	virginská		X./celoročně		
Astilbe arendsii, A.japonica	čechrava zahradní, č.japonská	Saxifragaceae	VII.-IX./ léto-podzim	bílá, růžová, červená	T
Astrantia major	jarmanka větší	Apiaceae	VI.-VIII./ léto-zima	růžové	T
Bellis perennis	sedmikráska obecná (chudobka)	Asteraceae	IV.-VI.	bílé, růžové	D
Bouwardia	bouvardie	Rubiaceae	celoročně	kultivary	K
Bupleurum rotundifolium	prorostlík okrouhlostý	Apiaceae	celoročně	Zeleno- žlutá	L
Callistephus chinensis	astra čínská	Asteraceae	VII.-X./ jaro-podzim	kultivary	L
Campanula glomerata	zvonek klubkatý	Campanulaceae	VI.-XI./ jaro-podzim	modrá	T
Campanula medium	zvonek zahradní	Campanulaceae	VI.-XI./ jaro-podzim	růžová, bílá	D
Campanula persicifolia	zvonek broskvolistý	Campanulaceae	VI.-VIII./ jaro-léto	modrá, bílá	T
Campanula pyramidalis	zvonek	Campanulaceae	VI.-VII./ jaro-léto	modrá, bílá	T
Carthamus tinctorius	světlice barvířská	Asteraceae	VIII.- IX./celoročně	oranžová, žlutá	L
Celosia argenea var. cristata	nevadlec stříbrný hřebenitý	Amaranthaceae	VII.-IX./ jaro-podzim	červená	L
Centaurea cyanus	chrpa modrá	Asteraceae	VI.-VIII./ jaro-zima	modrá, bílá	L
Centaurea macrocephalla	chrpa žlutokvětá	Asteraceae	VI.-VIII./ léto	žlutá	T
Convallaria majalis	konvalinka vonná	Liliaceae	V./ jaro	bílá	T
Coreopsis basalis	krásnoočko různoлистé	Asteraceae	VII.-X.	žlutohnědá	L
Cosmos atrosanguineus	krásenka	Asteraceae	VIII.-X.	Červená, hnědá	T
Cosmos bipinnatus	krásenka zpeřená	Asteraceae	V.-VII.	směs barev	L
Crocsmia	krokosmie	Iridaceae	celoročně dle druhu	žlutá, oranžová	H
Cymbidium	cymbidium	Orchidaceae	celoročně	žlutá, bílá	T
Dahlia	jiřina	Asteraceae	VII.-X./ jaro-podzim	kultivary	H
Delphinium elatum-hybrid	stračka	Ranunculaceae	VI.-VIII.	modrá, bílá, růžová	T

Dendrobium	dendróbium	Orchidaceae	celoročně	kultivary	T
Dianthus caryophyllus D.fruticosus	velkokvěté a drobnokvěté karafiáty	Caryophyllaceae	celoročně	kultivary	T
Dianthus barbatus	hvozdík vousatý	Caryophyllaceae	VI.-VIII.	kultivary	D/T
Echinops bannaticus	bělotrn banátský	Asteraceae	VII.-IX./ léto-zima	modrá	T
Echinops ritro	bělotrn modrý	Asteraceae	VII.-IX./ léto-zima	modrá	T
Eremurus stenophyllus	liliochvostec úzkolistý	Asphodelaceae	VI.-VII./ jaro-podzim	žlutá	H
Eremurus isabellinus	x liliochvostec, eremurus	Asphodelaceae	VI.-VII./ léto-podzim	žlutá, bílá, oranžová	H
Eryngium	máčka	Apiaceae	celoročně	modrá	T
Eucharis grandiflora	líbenka	Amaryllidaceae	celoročně	bílá	C
Eupatorium cannabinum	sadec konopáč	Asteraceae	VII.-IX./ léto-zima	růžová	T
Eupatorium purpureum	Sadec	Asteraceae	VII.-IX./ podzim-zima	červená	T
Euphorbia fulgens	pryšec	Euphorbiaceae	XII.-I./ dle odrůd celoročně	oranžová, žlutá, bílá, červená	K
Eustoma russellianum	eustoma	Gentianaceae	VII.-VIII./ celoročně	kultivary	L
Freesia hybridy	frézie	Iridaceae	XII.-III./ celoročně	kultivary	H
Fritillaria imperialis	řebčík královský	Liliaceae	IV.	oranžová	C
Gerbera jamesonii	gerbera	Asteraceae	celoročně	kultivary	T
Gladiolus	mečík	Iridaceae	VII.- VIII./ léto-zima	kultivary	H
Gloriosa rothschildiana	glorióza	Colchicaceae	IV.-X./ celoročně	červená	H
Gypsophila paniculata	šater latnatý	Caryophyllaceae	VII.-VIII./ celoročně	bílá	T
Helianthus annuus	slunečnice roční	Asteraceae	VII.-VIII./ celoročně-+	žlutá, hnědá	L
Heliotropium arborescens	otočník	Boraginaceae	VII.-X.	modrá	L
Helleborus niger	čemeřice černá	Ranunculaceae	XSII.-III./ zima-jaro	bílá	T
Hippeastrum hybridy	hvězdník	Amaryllidaceae	XII.-VI./ jaro-zima	červená, bílá, lososo vá	C

Hyacinthus orientalis	hyacint východní	Liliaceae	IV./ zima-jaro	proměnliv. s kultivary	C
Hydrangea macrophylla	hortenzie velkolistá	Hydrangeaceae	VI.-VII./ léto-zima	modrá, bílá, bordó	K
Dendranthema indicum	listopadka, chryzantéma	Asteraceae	celoročně	proměnliv. s kultivary	T
Iris	kosatec	Iridaceae	IV.-V.	proměnliv. s kultivary	O,H
Ixia viridiflora	iksie	Iridaceae	V.-VI./ jaro-léto	proměnliv. s kultivary	H
Kniphofia uvaria	knifofie	Asphodelaceae	VII.-X.	žlutá, oranžová	T
Kniphofia uvaria	knifofie	Asphodelaceae	VII.-X.	žlutá, oranžová	T
Lathyrus odoratus	hrachor vonný	Fabaceae	VI.-IX./ jaro-podzim	proměnliv. s kultivary	L
Leucanthemum maximum	kopretina velkokvětá	Asteraceae	VI.-VIII./ jaro-léto	bílá	T
Liatris spicata	šuškarda	Asteraceae	VII.-VIII.	fialová	T
Lilium	lilie	Liliaceae	VII.-VIII./ celoročně	dle skupiny odrůd	C
Limonium sinensis	limonka	Plumbaginaceae	VII.-VIII./ celoročně	žlutá,bílá, růžová	L
Lychnis chalcedonica	kohoutek chalcedonský	Caryophyllaceae	VI.-IX.	červená	T
Lysimachia clethroides	vrbina	Primulaceae	jaro-podzim	bílá	T
Lysimachia vulgarit	vrbina obecná	Primulaceae	VI.-VIII./ celoročně	žlutá	T
Matthiola Ivana	fiala šedivá	Brassicaceae	IV.-IX./ jaro-podzim	proměnliv. s kultivary	L
Muscari armeniacum	modřenec	Hyacinthaceae	III.-IV.	modrá	C
Muscari latifolium	modřenec	Hyacinthaceae	III.-IV.	fialová	C
Myosotis sylvatica	pomněnka lesní	Boraginaceae	IV.-V.	modrá, bílá, růžová	D
Narcissus	narcis	Amaryllidaceae	III./jaro	žlutá, bílá	C
Nerine bowdenii	nerine	Amaryllidaceae	IX.-XII./ dle odrůd celoročně	růžová, bílá	C
Ornithogalum arabicum	snědek	Hyacinthaceae	celoročně	bílá	C
Ornithogalum dubium	snědek	Hyacinthaceae	celoročně	žlutá, červená, oranžová	C

Ornithogalum saundersiae	snědek	Hyacinthaceae	celoročně	bílá	C
Ornithogalum thyrsoides	snědek	Hyacinthaceae	celoročně	bílá	C
Paeonia lactiflora	pivoňka čínská	Paeoniaceae	VI./jaro	proměnliv. s kultivary	T
Papaver nudicaule	mák lysý	Paeoniaceae	V.-VII.	proměnliv. s kultivary	D-T
Papaver somniferum	mák setý	Papaveraceae	VI.	proměnliv. s kultivary	L
Paphiopedilum	střevíčník	Orchidaceae	podzim-jaro	hnědá, bílá	T
Phalaenopsis amabilis	falenopsis líbezná	Orchidaceae	celoročně	bílá	T
Phlox paniculata	plamenka latnatá	Polemoniaceae	VII.-VIII./celoročně	proměnliv. s kultivary	T
Physostegia virginiana	fysostegie	Lamiaceae	VII.-IX./léto-zima	růžová, červená	T
Polianthes tuberosa	bělokvět hlíznatý	Agavaceae	VII.-X./celoročně	bílá	H
Polygonatum multiflorum	kokořík mnohokvětý	Asparagaceae	V.-VI./jaro-léto	bílá	T
Veronica (Pseudolysimachion) longifolia	rozrazil dlouholistý	Plantaginaceae	VI.-IX./celoročně	modrá, bílá, růžová	T
Pyrethrum parthenium	řimbaba obecná	Asteraceae	VI.-IX./celoročně	bílá, žlutá	T
Ranunculus asiaticus	pryskyřičník	Ranunculaceae	V.-VI./podzim-léto	proměnliv. s kultivary	T
Rosa	růže	Rosaceae	celoročně	proměnliv. s kultivary	K
Rudbeckia fulgida	třapatka lesklá	Asteraceae	VIII.-IX./celoročně	žlutá	T
Rudbeckia hirta	třapatka srstnatá	Asteraceae	VI.-IX.	žlutá	L-D
Rudbeckia laciniata	třapatka dřípata	Asteraceae	VII.X.	žlutá	T
Sandersonia aurantiaca	sandersonie	Colchicaceae	celoročně	oranžová	H
Solidago – hybridy	zlatobýl	Asteraceae	VII.-X./léto-zima	žlutá	T
Aster (Symphyotrichum) novae-angliae	hvězdnice novoanglická	Asteraceae	VII.-IX./celoročně	proměnliv. s kultivary	T
Aster (Symphyotrichum)	astra, hvězdnice	Asteraceae	IX.-X.	proměnliv. s kultivary	T

m) dumosus S. hybridy					
Trachelium caeruleum	zvonečkovec modrý	Campanulaceae	celoročně	bílá, modrá	T
Triteleia grandiflora (Brodiaea grandiflora)		Liliaceae	celoročně	modrá	C
Trollius	upolín	Ranunculaceae	jaro	žlutá, oranžová	T
Tulipa	tulipán	Liliaceae	IV.-V. podzim-jaro	proměnliv. s kultivary	C
Vanda caerulea – hybrid	vanda	Orchidaceae	jaro-podzim	modrá	T
Viola x wittrockiana	violka zahradní, maceška	Violaceae	IV.-VI., IX.-XI.	proměnliv. s kultivary	D
Zantedeschia aethiopica	zantedeschie, kala	Araceae	celoročně dle odrůd	proměnliv. s kultivary	O
Zinnia elegans	cinie	Asteraceae	VII.-IX.	proměnliv. s kultivary	L
Legenda k poznámce: L letničky, D dvouletky, T trvalky, C cibulnaté, H hlíznaté, O oddenkaté, K keře					

Z některých výše uvedených rostlin (např. čemeřice – *Helleborus niger*, pivoňka – *Paeonia lactiflora*, kala – *Zantedeschia*) se používají k řezu i listy. Existuje však početná skupina druhů, které se pěstují pouze pro **řez listů** (viz tab.4.2.). Dalším důležitým zdrojem zeleně (listů, výhonů) je příroda.

4.4.4.2. Zeleň

Tab. 4.2. Zeleň

Botanické jméno	České jméno/ obchodní jméno	Čeleď	Používaná část	Dostupnost
Arachniodes adianthiformis (Rumohra)	rumora/Rumora, Lederfarn	Dryopteridaceae	listy	celoročně
Asparagus densiflorus 'Sprengeri'	asparagus	Asparagaceae	výhony s fylokladií	celoročně
Asparagus densiflorus 'Meyeri'	asparagus	Asparagaceae	výhony s fylokladií	celoročně
Asparagus setaceus	asparagus	Asparagaceae	výhony s	celoročně

			fylokladií	
Asparagus umbellatus	asparagus	Asparagaceae	výhony s fylokladií	celoročně
Asparagus virgatus	asparagus	Asparagaceae	výhony s fylokladií	celoročně
Aspidistra elatv	kořenokvětka	Asparagaceae	jednotlivé listy	celoročně
Bergenia cordifolia	bergenie, badan	Saxifragaceae	jednotlivé listy	celoročně
Cycas revoluta	cykas zavínutý	Cycadaceae	listy	téměř celoročně
Cyperus alternifolius	šáchor/Umbrella Plant	Cyperaceae	listy, lodyhy s chocholem listů	celoročně
Cyperus papyrus	šáchor pravý, papyrus	Cyperaceae	lodyhy s chocholem čárkovitých listů	celoročně
Equisetum japonicum hamale) (E.	přeslička	Equisetaceae	zelené lodyhy	celoročně
Epimedium rubrum x	škornice červená	Berberidaceae	listy	IV.-X.
Eucalyptus	blahovičník, eukalyptus/Eucalyptus, Baby Blue	Myrtaceae	olistěné výhony	celoročně
Fatsia Japonka	arálie, fatsie	Araliaceae	listy	celoročně
Galax urceolata	galax	Dapensiaceae	jednotlivé listy	celoročně
Gaultheria shallon	libavka/Salal	Ericaceae	listy	celoročně
Gleichenia alpina	Coral fern	Gleicheniaceae	jednotlivé listy	celoročně
Hosta	bohyška, funkcie	Liliaceae	listy	jaro-podzim
Chamaedorea elegant		Arecaceae	listy	téměř celoročně
Chamaerops humilis	žumara nízká	Arecaceae	listy	celoročně
Ilex aquifolium	cesmína ostrolistá	Aquifoliaceae	stonky se zubatými listy	zima-jaro
Ilex x meserveae	cesmína	Aquifoliaceae	stonky se zubatými listy	zima-jaro
Monstera	monstera	Arecaceae	listy	celoročně
Nephrolepis	ledviník	Oleandraceae	listy	celoročně
Philodendron	filodendron	Arecaceae	listy	celoročně
Phlomis	sápa	Lamiaceae	jednotlivé listy	IV.-X.

<i>Pistacia lentiscus</i>	řečík lentiškový, pistacie	Anacardiaceae	olistěné větévky	celoročně
<i>Pittosporum rhombifolium</i>	slizoplod	Pittosporaceae	olistěné větévky	celoročně
<i>Ruscus aculeatus</i>	listnatec pichlavý	Asparagaceae	výhony s fylokladii	celoročně
<i>Skimmia Japonka</i>	skimie	Rutaceae	olistěné kvetoucí výhony	podzim-jaro
<i>Strelitzia reginae</i>	strelicie	Strelitziaceae	jednotlivé listy	celoročně
<i>Viburnum</i>	kalina	Caprifoliaceae	olistěné kvetoucí výhony, plode nství	celoročně
<i>Xanthorrhoea australis</i>	Steelgras	Xanthorrhoeaceae	jednotlivé listy	celoročně
<i>Xerophyllum tenax</i>	Beargrass	Liliaceae	jednotlivé listy	celoročně

Nedílnou součástí používaného sortimentu rostlin byla vždy skupina rostlin, které se běžně vyskytují v subtropických a tropických oblastech. Tyto rostliny nazýváme exotickými a jejich přehled je uveden v *tab. 4.3*.

4.4.4.3. Exotické rostliny

Tab.4.3. Exotické rostliny

Botanické jméno	Obchodní název	čeleď	Barva	Používaná část
<i>Ananas comosus</i>	Ananas pineapple	Bromeliaceae	červenozelená	plodenství
<i>Anigozanthos pulcherrimus</i>	Yellow Kangaroo	Haemodoraceae	červenožlutá	květenství
<i>Arbutus unedo</i>		Ericaceae	zelená	olistěné výhony
<i>Arundo donax</i>		Poaceae	zelená	olistěná stébla, listy
<i>Banksia</i>	Banksia	Proteaceae	růžovozelená	květenství
<i>Brunia</i>	Silver Brunia	Bruniaceae	stříbřité	květenství
<i>Curcuma</i>	Curcuma	Zingiberaceae	růžovozelená	květenství
<i>Dovea mucronata</i>	Assegai, Stickgras	Restionaceae	hnědé	svinuté listové čepele

Dracaena sanderiana	Lucky Bamboo	Dracaenaceae	zelená	spirálovitě stočené kmínky
Gossypium	Dry Cotton	Malvaceae	bílohnědá	suché tobolky s chomáčky vláken
Grevillea	Grevillea	Proteaceae	žlutá, oranžová	kvetoucí větévky
Heliconia	Heliconia	Musaceae	červenozeleňá	květenství
Hibiscus sabdarifa	Vinagreira	Malvaceae	červenohnědá	plodné větévky
Hypericum androsaceum	Hypericum	Hyperiaceae	červen, zelená	plodné stonky
Chamaelaucium unicum	Vax Flover	Myrtaceae	bílá, růžová, fialová	květenství
Ilex verticilata	Illex	Aquifoliaceae	červená	plodné větévky
Leucadendron laureum	Leucadendron Safari Sunset	Proteaceae	stříbřité, karmínové,	olistěné výhony
Leucospermum cordifolium	Buxifolium	Proteaceae	žluté, oranžové	květenství
Nelumbo nucifera	Lotos	Nelumbonaceae	zelená	plodenství se stonkem
Protea	Protea	Proteaceae	růžovobílé	květenství
Schinus molle	Piper	Amacardoaceae	červená, zelená	plodenství
Strelitzia reginae	Strelitzia	Strelitziaceae	oranžovomodré	květenství
Zingiber spectabile	Ginger	Zingiberaceae	růžové, krémové	květenství

4.5. Tematická floristika

4.5.1. Svatební floristika

HISTORIE SVATEBNÍ FLORISTIKY

První zmínky o květinářské a vazačské tvorbě jsou souběžné se vznikem kultů božstev. Lidé kladli květiny jako obětní dary bohům, později s nimi zdobili oltáře a obětiště. Postupem času se květiny dostávaly z obětišť do lidských příbytků a staly se nedílnou součástí různých slavnostních příležitostí svatební obřady nevyjímaje.

STAROVĚK

V době starého Egypta byl kladen veliký důraz na symboliku, obřady a krásu lidského těla. Významnými květinami této doby byly lotos, chrpa, leknín, šáchor, mák, kosatec, oliva, rozmarýn, lupina a narcis.

ANTICKÉ ŘECKO A ŘÍM

Hlavními formami úpravy ve starém Řecku byly věnce, girlandy a rohy hojnosti, nevěsty nosily na hlavách věnce z bílých růží. S oblibou se v tomto historickém období používaly růže, hyacinty, rozmarýn, tymián, šalvěj a myrta.

STŘEDOVĚK

V romantickém období se na zem pohazovaly květiny a vonící směsi koření, které svou krásou a vůní chránily chrám před zlem. Dnešní zvyk rozhazování květin před svatebním párem vznikl pravděpodobně právě z přání odehnat od novomanželů vše zlé.

Pro řez a především k výzdobě kostelů se pěstovaly růže, lilie, konvalinky, chrpy a kosatce.

NOVOVĚK

Renesanční květinová výzdoba tabule se naprosto liší od dnešních dekorací stolu. Květy se nedávaly do nádob, ale volně se rozhazovaly po stole, který zdůrazňoval vertikální linii. Nejpoužívanějšími rostlinami tohoto období byly kosatce, chrpy, narcisy, orlíčky, růže a lilie bělostná (*Lilium candidum*).

V období baroka se květiny začínají uplatňovat jako ozdoba žen. Květy se přišívaly na šaty a vetkávaly do vysokých účesů, a to nejenom květy volné, ale i takzvané bonbónky květů či celé snítky. Kytice byly vzdušnější, s převislou dolní vrstvou květů. V tomto období byl důležitou ozdobou hlavy nevěsty věnec. Každou nevěstu zdobil vonný bílý kvítek pomerančovníku, který symbolizoval plodnost a manželské štěstí.

Četné jsou sasanky, lilie, růže, plaménky (*Phlox*), fialky a cibuloviny. Přidávaly se také plazivé nebo převislé rostliny jako réva vinná, srdcovky a smuteční vrby.

19. STOLETÍ

Charakter aranžování v období romantismu byl ovlivněn seznámením se s japonskou a čínskou kulturou. V protikladu s japonskou jednoduchostí však byla evropská aranžmá chaotická a překombinovaná. Ve Francii se vázaly takzvané bukett kytice, což znamená příjemně vonící kytice.

V letech 1815 až 1848 se objevily charakteristické kytice typu *biedermeier*, které velkou měrou ovlivňovaly vývoj svatebních kytic. Nevěsta se vdávala v bílých šatech, v ruce držela *biedermeierovskou* kytici, na hlavě měla myrtovej věneček a na závoji našité větvičky myrty. V realismu se vázaly veliké kytice. Aranžování květin v tomto období patřilo k zaměstnání žen.

Od 70. do 90. let se móda změnila a kytice se začaly vázat výhradně z bílých květů. Vázaly se tak, aby působily dojmem, že padají přes ruku nevěsty.

Nové poznatky v secesi ve všech oblastech vědy mají vliv i na práci s řezanými květinami. Kytice se doplňovaly pestrým peřím, hlavně pávím, pštrosím a rajčím. Hojně se používaly stuhy, mašle a ozdobné šňůry.

Oblíbené byly především květiny s dlouhými stonky a hladkými listy, jako například *Zantedeschi* a lilie. V zahradách byly často k vidění záhony s ostrožkou (*Delphinium*), plaménky (*Phlox*) a slunečnicemi.

20. STOLETÍ

Hojně se využívalo přirozeného tvaru růstu rostlin. Jedině díky kombinaci květin a listů náležejících k přirozenému společenství lze podle estetických hledisek dosáhnout krásy kompozic. Od roku 1910 je vazač květin dokonce samostatnou kvalifikovanou profesí.

Po 2. světové válce produkovalo zahradnictví díky lepší technice, specializaci a pěstebním metodám obrovská množství rostlin a řezaných květin. Svatební kytice již nemají jednotný styl, ale pravidlem je jejich velikost a pompéznost.

V roce 1967 se stala z vazačství květin floristika. Úpravy již nemají jen jednu podobu, ale vytvářejí se různé styly podle příležitosti požadovaného výrazu.

Kolem roku 1900 převládaly takzvané svatební „pugety“. Jednalo se o soubor bílých květů navazovaných na drát, které se rovnaly od středu kolem dokola a byly ukončeny jakýmsi krajkovým nebo papírovým límečkem.

KYTICE V OBDOBÍ VÁLEK

Po první světové válce se sukně i šaty zkracovaly. Móda dávala přednost rovné, hladké a nevypasované linii a k té se již převislé kytice nehodily. Ujaly se proto kytice vázané krátce do ruky. Vrátil se i styl kytice *biedermeier* z různobarevných květů. Kytice byla vytvořena z jednoho květu uprostřed, k němu se dokola v soustředných kruzích různě barevné květy.

V období mezi první a druhou světovou válkou došlo k výraznému rozvoji vazačství a aranžování květin. Žádané byly jednostranné, volně vázané kytice, ke kterým se upevňovaly dlouhé, volně splývající bílé stužky myrtovými věnečky. Myrtové věnečky nosily nevěsty i na hlavě. Během druhé světové války došlo kvůli snížení množství řezaných květin k poklesu úrovně našeho aranžování. Převládal proto tradiční dostupný rostlinný materiál s malým zastoupením zeleně ve vazbě. Tu představoval hlavně *Asparagus* (obr.4.5., 4.6.). Postupně se uplatňovaly i další druhy, například sleziník, netík, zelenec, *Monstera* a *Dieffenbachia*. K řezaným květinám tohoto období patřily karafiáty, růže, tulipány, narcisy a sasanky.

GERBERY, TULIPÁNY A ANTÚRIE

Do 60. let 20. století se vázaly převážně svatební kytice převislé s množstvím květů i zeleně, často doplněnými myrtovými věnečky. V průběhu 60. let se u nás začaly pěstovat gerbery a

americké karafiáty (*obr.5.28.*). Změnil se i tvar kytic. Převíslé se sice vázaly stále, do módy však přišel tvar trojúhelníku.

Aranžování v 70. letech je charakterizováno tradičním rostlinným materiálem. Používalo se málo zeleně a kytice se vázaly převíslé nebo ve tvaru trojúhelníku. Tato doba je obdobím touhy po něčem novém a stále častěji jsou k vidění protiklady (*obr.4.1.*). Nosily se jak dlouhé, tak krátké svatební šaty a svatební kytice dostala lineární tvar. Nové květinové výpěstky a exotické květiny jako anturie nebo orchideje inspirovaly novou linii ztvárnění.

V 70. a 80. letech se prosazuje volný styl aranžování, jehož základem je vytvoření kompozice podle principu zlatého řezu. Sortiment používaných druhů se v tomto období obohacuje o nové řezané květiny a zeleň.

V 80. a 90. letech 20. století se stále často pěstují rychlené velkokvěté růže, chryzantémy, kosatce, orchideje, *Alstoeeria*, *Gloriola* a jiné. Ve tvarech převládá převíslá kytice, volná kulatá kytice a fantazie. Devadesátá léta se vyznačují velkou abstrakcí a volností v tvorbě. Nyní se uplatňuje zručnost a především fantazie aranžérů. V závislosti na tom postupně vzrůstá zájem o exotické a netradiční květiny (*viz obr.4.2. – 4.4., 4.7. – 4.12.*).

4.5.2. Smuteční floristika

HISTORIE SMUTEČNÍ VAZBY

S prvními náboženskými projevy se setkáváme až v době 70 000- 50 000 let př. Kristem. Umožnit mrtvému cestu na druhý svět bylo hlavním podnětem pro pohřební obřad. V mladší době kamenné i v době železné se na našem území pochovávalo žárovým způsobem. Příchodem Keltů ve 3.- 4. století př. Kristem bylo zavedeno pohřbívání mrtvých těl do země.

STAROVĚK

Způsob loučení pochází již z pohanské doby a navazuje na její zvyky, kdy se mrtvým do hrobu vkládalo obilí, zbraně a šperky. Tento zvyk byl zaznamenáván již v hrobkách staroegyptských faraonů.

ANTICKÉ ŘECKO A ŘÍM

První příklady použití květin v uměleckém seskupení jsou z období starověkého Řecka, kdy se objevuje profese květináře, začíná výroba věnců a kytic. Typická květina byla viola, kvůli své tmavé barvě. Katolická církev potom převzala z těchto pohanských oslav barvu fialovou jako barvu vyjadřující smutek a kajícnost.

Typickou smuteční dekorací byl odpradávná věnec. V 17. století vznikl v Evropě věnec podobný dnešní formě. Byl oválného tvaru, zúžený k vrcholu, jeho tělo tvořily palmové listy a ve spodní části byla umístěna kytice listů. Tyto věnce se zavěšovaly na podstavu.

V 19. století nabývá věnec dnešní kulatý tvar na pevném rámu, s jednou tzv. hlavou. Na začátku 20. století měly věnce různý tvar i formu.

KYTICE V OBDOBÍ VÁLEK

Ve smuteční floristice se u nás vývoj zastavil po druhé světové válce (*obr.4.13., 4.15.*). Lidé ji vnímají jako podřadnou, používaly se méně kvalitní květy. Byl opomíjen hlavní význam smuteční floristické práce jsou posledním pozdravem zemřelému (viz kapitola 5.2.), ale také mají potěšit pozůstalé (*viz obr.4.14., 4.16. – 4.19., 5.101. – 5.103.*).

4.5.3. Jarní a velikonoční floristika

HISTORIE VELIKONOČNÍ FLORISTIKY

Historie velikonočních svátků sahá do doby ještě před naším letopočtem. Vychází se z židovské slavnosti zvané pesach, v překladu přejítí (odtud latinské, řecké a ruské pascha, naše pašije). Pesach se slaví pravidelně čtrnáctý den v měsíci. Velikonoce mají připadnout na první neděli po prvním jarním úplňku po jarní rovnodennosti. Velikonoce jsou sice v naší společnosti vnímány především jako svátky jara, neměli bychom ale zapomínat, že se jedná o nejvýznamnější svátky církevní.

4.5.4. Dušičková vazba

HISTORIE DUŠIČKOVÉ VAZBY

Dušičky, neboli Památka zesnulých, se slaví 2. listopadu a předchází jim svátek Všech svatých (1.11.). Při tomto křesťanském svátku, který se v Evropě slavil poprvé v roce 998 ve francouzském Cluny, vzpomínáme na všechny své zemřelé (viz kapitola 5.4.). V tyto dny lidé častěji navštěvují hroby svých blízkých, kam přinášejí květinové dary a svíce - symboly věčného života (*obr.5.109.*)

4.5.5. Adventní a vánoční floristika

HISTORIE A VÝZNAM ADVENTU A VÁNOC

Vánocům v církevním roce předchází období nazývané advent- což znamená příchod. Symbolicky znázorňuje dobu 4000 let, kdy lidstvo čekalo příchod spasitele. Pro věřící je čtyři týdny trvající advent dobou zbožného rozjímání a příprav na vánoční svátky, kdy by se měli zdržet nadměrného jídla a pití. Každá z adventních nedělí nese své lidové označení (železná, bronzová, stříbrná a zlatá). Katolická církev v tomto období užívá na pokrývkách oltářů a na kněžských rouchách barvu fialovou, symbolizující pokání a smutek nad naší vlastní lidskou hříšností. Po třetí neděli ji nahrazuje barva růžová, symbolizující předvánoční radost příslib

odpuštění skrze milost všemohoucího Boha. Advent však není jen smutným a truchlivým půstem. Je především rozechvělým očekáváním významné události.

Advent a Vánoce představují pro floristu nejvýznamnější svátky v roce, a to jak z hlediska délky období, ve kterém mohou prodávat své výrobky a aranžmá (viz kapitola 5.3.), tak i z hlediska množství zákazníků, četnosti nebo různorodosti floristických výrobků (viz obr.5.104. – 5.108.).

4.5.6. Příležitostní floristika

4.5.6.1. Valentýn

Svátek sv. Valentýna má dlouhou tradici zejména v anglosaských zemích. V poslední době se však svatovalentýnská tradice rozšířila téměř do celého světa. Svátek se slaví 14. února jako upomínka na kněze Valentýna, který v ten den roku 269 př. n. l. zemřel a posléze byl prohlášen za svatého. Valentýn je patronem zamilovaných.

Pro floristy je tento svátek dobrá příležitost jak po stránce profesní, tak i finanční. Růže je pravděpodobně jedinou tradiční a velmi oblíbenou květinou zamilovaných.

4.5.6.2. Den matek

První zmínky o svátku Den matek spadají do Anglie 16. století, kde se slavil pod názvem „Mateřská neděle“ či „Neděle matek“ na počest všech anglických matek v období zvaném Lent (tj. čtyřicetidenní postní období od Velikonoc).

Do Československa přišel Den matek kolem roku 1918. Ale nejvíce se o rozšíření tohoto svátku zasloužila Alice Masaryková, dcera prezidenta T.G.Masaryka. Po druhé světové válce a s nástupem komunismu byla tato tradice přerušena. Na dlouhou dobu byl Den matek vytlačen oslavami Mezinárodního dne žen (8.3.). Po roce 1989 jsme se opět vrátili k oslavám Dne matek (druhou květnovou nedělí).

K vyjádření citů, které chováme ke své matce, by v tento den měla přispět i květina a to v různých formách.

4.5.6.3. Halloween

Tento svátek slavili už staří Keltové, kteří věřili, že poslední říjnovou noc se vrátí na zem duše jejich mrtvých předků. V tento den zapalovali velké ohně, které jim měly svítit na cestu. Aby je zlí duchové nepoznali, oblékali se do strašidelných obleků a z řepy vyřezávali strašidelné masky.

4.5.6.4. Alegorie

Alegorie je způsob nepřímého vyjádření myšlenek, pojmů a událostí (*viz obr.4.20. a 4.21.*). Vyjádření nemusí být sděleno vždy pouze jazykem, ale i jinými uměleckými prostředky a formami- např. realistickým obrazem, sochou, objektem, květinovou dekorací atd. V alegorii se využívají symboly a podobenství (skryté a nebo zřejmé).

4.5.6.5. Přízdoba dárků

Klasické zabalení dárků, tj. pouhé zabalení do papíru, je možno nahradit originálnější způsobem. Pro přízdobu můžeme zvolit jak řezané, tak i sušené květiny a širokou škálu doplňků. Při tomto typu práce je třeba velmi pečlivě zvolit rostlinný materiál. Projevuje se zde náročnost kladená na estetické cítění, v určitých případech i na technické zpracování.

4.5.6.6. Ostatní příležitostní floristika

Do kategorie „**příležitostní floristiky**“ bychom mohli zařadit i mnoho dalších dekorací aranžovaných k jiným příležitostem. Některé, svým významem velmi důležité, jiné zatím z pohledu aranžérské tvorby nenabýly takového významu a rozsahu. Týká se to např. dekorací aranžovaných u příležitosti narození dítěte, biřmování, promoce atd. (*viz obr.5.110. – 5.113.*).

U těchto svátků většinou vystačíme s obecně známými typy vazeb a dekorací, které podtrhneme výběrem vhodného rostlinného materiálu a dekoračních prvků typických pro danou příležitost, událost či osobu (*viz kapitola 5.5.*).

4.5.6.7. Srovnání historie a současnosti

4.5.6.7.1. Srovnání svatební floristiky

Obr.4.1. Svatební kytice, 1970

Obr.4.2. Svatební kytice, 2008

Obr.4.3. Glamélie, 2008

Obr.4.4. Detail svatební kytice, 2008

Obr.4.5. Svatební kytice, 1951

Obr.4.6. Svatební kytice, 1943

Obr.4.7. Svatební kytice, 2004

Obr.4.8. Detail svatební kytice, 2007

Obr.4.9. Svatební kytice 2007

Obr. 4.10. Ukázka vozu - historie

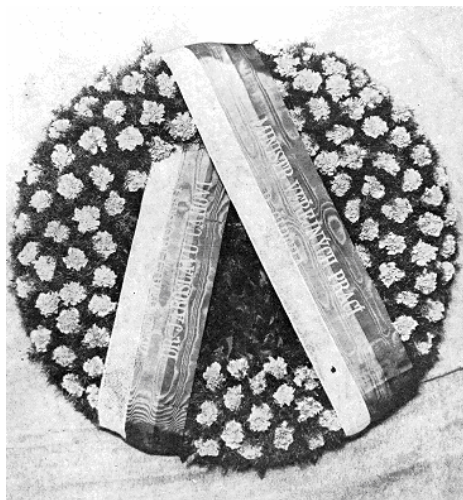

Obr.4.11. Ukázka vozu - súčasnosť

Obr.4.12. Ukázka vozu - súčasnosť

4.5.6.7.2. Srovnání smuteční floristiky

Obr.4.13. Historický věnec

Obr.4.14. Věnec současnosti

Obr.4.15. Historické obřadní prostory

Obr.4.16., 4.17. Současné obřadní prostory

Obr.4.18. Současné obřadní prostory

Obr.4.19. Dekorace urny

4.5.6.7.3. Srovnání alegorií

Obr.4.20. Historický alegorický vůz

Obr.4.21. Současný alegorický vůz

4.5.7. Floristické soutěže

Soutěže jsou důležitou součástí floristického dění u nás. Poukazují na úroveň profesionálních floristů, ale i na kvality studentů zahradnických škol. Za nejvýznamnější a největší floristickou soutěž svého druhu u nás můžeme považovat Děčínskou kotvu-mistrovství floristů České republiky s mezinárodní účastí.

Ze soutěžních prací, které se na **Děčínské kotvě** objevily, zaznamenaly snad největší vývoj svatební kytice. V devadesátých letech se soutěž rozdělila na seniory a juniory a od roku 1996 se stala mistrovstvím floristů. Titul Mistr republiky v kategorii seniorů a mistr republiky v kategorii juniorů získává český soutěžící s největším počtem dosažených bodů. Od roku 2007 má mistr ČR (stálý člen Svazu květinářů a floristů s nejvyšším bodovým ohodnocením) možnost reprezentovat ČR na mezinárodní floristické soutěži Europa Cup.

Mezi další soutěže, které se v průběhu roku konají, patří: mistrovství Slovenské republiky s mezinárodní účastí **Viktoria regia** (jako samostatná soutěž vznikla po rozdělení ČSSR na ČR a SR), dále **Brněnská růže**, **Flora Olomouc**, **Kopidlenský kvítek** a další regionální soutěže.

4.5.7.1. Příprava na soutěž

Soutěž je pro floristu jedinečnou možností, jak prezentovat široké odborné veřejnosti svůj talent, kreativitu, nápaditost a styl, samozřejmě za předpokladu, že dokonale zvládne veškeré vazačské a aranžérské techniky. Soutěžící musí být ve vymezeném čase schopen dokázat perfektně zpracovat většinou předem specifikovanou soutěžní disciplínu na určité téma.

Aby soutěžící zvládl absolvovat jednotlivé disciplíny v daných časových intervalech a bez zbytečného stresového zatížení, nesmí podcenit dokonalou přípravu.

4.5.7.2. Seznámení se s jednotlivými soutěžními disciplínami

Každé soutěžní téma je podrobně popsáno v propozicích, které soutěžící obdrží. Ty podávají informace o typu dekorace, která je předmětem soutěže, povolených technikách a materiálu. Dále udávají, do jaké míry může být soutěžící dopředu připraveny např. pomocné konstrukce, materiál apod. Nedodržení nebo porušení soutěžních pravidel může mít negativní dopad na bodové hodnocení soutěžícího.

4.5.7.3. Návrh kompozice jednotlivých témat

Soutěžící musí ve své práci dokonale vystihnout téma. Ideální je, pokud si předem připraví několik pracovních nákresů a skic, z nichž pak vybere tu nejzdařilejší. Pokud návrh obsahuje komponenty, jež si může soutěžící předem připravit (konstrukce, nádoby atd.), zhotoví si je sám nebo si je nechá vyrobit.

4.5.7.4. Nácvik technik

Zkušení floristé z řad profesionálů mají většinou dostatek praktických zkušeností, zato soutěžící z řad juniorů si musí některé techniky používané při soutěži vyzkoušet předem. Je vhodné si předem vyzkoušet, zda v určeném soutěžním časovém limitu jsou schopni připravit a očistit rostlinný materiál a zvolenou technikou zpracovat soutěžní dekoraci. Pokud je soutěžící takto připraven, může objednat rostlinný materiál v potřebném množství a kvalitě.

4.5.7.5. Hodnotící kritéria

Dokonalá příprava, estetické cítění a potřebná manuální aranžérská zručnost jsou nezbytné pro každého floristu účastnícího se soutěží. Stávají se předmětem podrobného zkoumání a hodnocení odborných komisí, které posuzují technické zpracování a umělecký dojem každé disciplíny.

4.5.7.5.1. Technické zpracování

Stabilita květinové úpravy - u kytic to znamená, že musí být svázané tak, aby se nerozpadaly, vázací materiál zároveň nesmí poškodit rostlinný materiál. Vypichované práce musí být v podložce upevněny tak, aby z ní při pohybu nevypadly. Důležitá je i stabilita váz, misek a konstrukcí.

Začištění stonků a květů u různých květinových úprav jako seřezání, očištění, ošetření voskováním nebo sprejem proti rychlému zavadání atd. Způsob navazování rostlinného materiálu (technika vatičkování).

Dokonalé zvládnutí základních floristických technik jako vázání stonků do spirály, vypichování, navazování, lepení atd. Celková čistota kompozice, nesmí být vidět stopy po lepidle, drátky, začišťovací páska atd. Správné použití lesku na listy, který se nesmí objevit na květech.

Manžeta u kytic musí svírat úhel 90 stupňů.

Použití novinek v technikách zpracování a nových pomocných materiálů.

4.5.7.5.2. Estetické zpracování - umělecký dojem

Barevnost kompozice (práce s barvou, vystižení barevnosti k danému tématu).

Proporcionalita ve vztahu k rostlinnému materiálu, použité nádoby nebo prostředí.

Přiměřené množství použitého rostlinného materiálu. Posouzení kompozice jako logického celku. Vystižení daného tématu a originalita.

Dokonalé zvládnutí všech těchto kritérií je pro floristu důležitým předpokladem pro obsazení jednoho ze stupňů vítězů.

5. VLASTNÍ ARANŽMÁ

5.1. Svatební floristika

Svatební vazba je žádanou a vysoce náročnou floristickou disciplínou. K zvládnutí je třeba mnoho znalostí, ale také jisté dávky zručnosti a trpělivosti.

Tak, jak se vyvíjí vše kolem nás, vyvíjí se i techniky používané ve svatební floristice. Ještě před čtyřiceti lety by tehdejší vazači asi považovali některé techniky, dnes zcela běžné, používané u svatební floristiky (např. vatičkování), za nesmyslné. Stejně tak se mění i požadavek na trvanlivost svatební kytice. Dnes můžeme říci, že svatební kytice by měla vydržet minimálně 6 hodin, což floristům vyhovuje, protože mohou použít širší sortiment rostlin, než kolegové v minulosti. Mění se i pohled na svatební kytici. Vedle tradičně vázaných nebo vypichovaných kytic vytváříme pomocí nových technik a jejich kombinací floristické práce neomezených možností, které doplňují svatební kytici, a nazýváme je dekorace pro nevěstu. Tyto práce vnášejí do svatební floristiky nové tvary, způsoby uchopení, zpracování a působení materiálu- jinými slovy originalitu a neotřelost.

Svatební kytice je originálním dílem, vytvořeným pro každou nevěstu „na míru“, proto musí respektovat nejen její vzhledové, ale i charakteristické vlastnosti. Ideální je, když přijde nevěsta objednat kytici po návštěvě kadeřníka a vizážisty, u kterého byla na zkoušce svatebního účesu a líčení, a přinese fotografii svatebních šatů.

5.1.1. Typy nevěst

Dívka - je jemná v obličeji, drobnější postavy, rozpustilá či romantická, šaty mohou být rozpustilé nebo jemně romantické. Kytice jsou z drobnějších květů, světlejších a živých barev, většinou volněji vázané, různých typů.

Žena - smyslná žena, vyzrálá, je pracovně úspěšná, žádná zasněná bytost, svatbu chce neokázale slavnostní. Kytice pro ni jsou z výraznějších květů, ale i v kombinaci s jemnějšími druhy květin. Účes je většinou perfektně provedený drdol, který se také zdobí květinami.

Dáma - kultivovaná nevěsta, vdává se ve střízlivých a elegantních šatech nebo kostýmku, může mít i klobouk. Kytice spíše decentní, nejčastěji kulatá, ale i jiné tvary dle její povahy.

Sportovní - energické a praktické dívky, leckdy s krátkým střihem vlasů. Kytice pro ně jsou živé, někdy vyžadují energické a pestré kombinace.

Extravagantní - svérázné a osobité nevěsty, chtějí na sebe upozornit. Kytice z výrazných květů a tvarů, nebojí se nových a neotřelých věcí.

Na počátku nového tisíciletí si nevěsty mohou vybrat, jak chtějí ve svůj svatební den vypadat. Ať už romanticky a něžně, klasicky, elegantně nebo odvážně.

5.1.2. Typy svatebních šatů

Plesové - vyznačují se vypasovaným živůtkem, linie pasu je přirozená nebo snížená a protažená do „V“ na přední části, sukně je široká a bohatá. Vhodné květinové dekorace jsou plné, převislé kytice i z větších květů, rozvolněné, ale i více uzavřené (*obr.5.1.*).

Áčkové – princesové - nejčastěji užívané. Sukně v siluete písmene „A“ s vypasovaným živůtkem. Vhodné květinové dekorace jsou převislé kytice různého druhu, kulaté kytice i s prodlouženou rukojetí, kytice do oblouku, srdce atd.

Empírové - šaty vysoko postaveným pasem až skoro pod prsy, sukně je rovná nebo do písmene „A“, opticky prodlužují postavu a zužují pas. Vhodné květinové dekorace jsou volně vázané romantické kytice- kulaté i převislé, květinové kabelky, kytice do oblouku, kornouty.

Pouzdrové - úzké a dlouhé šaty mají více variant, mohou být vypasované nebo polopřilehavé, vhodné pro sportovní typy a nevěsty s pěknou postavou, kterou ještě více zvýrazní. Vhodné květinové dekorace jsou elegantní kytice, kornouty, kaly ve svazku přes ruku, ale i kabelky, prsteny, rukavičky .

Ramínkové - šaty s úzkými ramínky, mají hladký a volný tvar, v kombinaci s vlečkou působí lehce, skromně a romanticky. Vhodné květinové dekorace jsou volně vázané kulaté a převislé formy, různé závěsné typy, kornouty atd.

Kostýmky - různých střihů volné, romantické i ryze sportovní, se sukní či s kalhotami. Vhodné květinové dekorace jsou nejčastěji kulaté kytice, ale i kornouty, náramky, svazky atd. (*obr.5.1.*).

Obr.5.1. Šaty plesové, Áčkové - princesové, Empírové, Pouzdrové, Ramínkové a Kostýmky

5.1.3. Typy svatebních kytic

5.1.3.1. Kulatá svatební kytice

Vychází z biedermeierovské kytice konce 19. století. V současnosti patří k nejčastěji aranžovaným svatebním kyticím. Z technického hlediska může být vypichovaná, vázaná z nedrátkovaných a navatičkových květů nebo vázaná z rostlin s přirozenými stonky (viz obr.5.2.).

Obr.5.2. Kulatá svatební kytice, Glamélie

5.1.3.1.1. Variety kulaté svatební kytice:

Glamélie - její název je odvozen ze dvou slov a to *Gladiolus* a *Camelia*- obří květ kamélie složen z jednotlivých okvětních plátek gladiolu.

Základní princip spočívá v tom, že se ke středovému květu postupně přidávají další nadrátkované okvětní plátky. Tím se zvětšuje jeho objem do požadované velikosti a vytváří se „maxikvět“ (viz obr.4.3.). Ke zhotovení glamelie jsou vhodné takové druhy květin, které mají silnější okvětní plátky, jako jsou například gladioly, růže, lilie apod. Zajímavé jsou také glamelie z různých listů např. *Peperonia*, *Euonymus*, *Fagus* atd.

Květinový tuf - je vytvářen na obdobném principu jako glamelie. Rozdíl je pouze v tom, že k sobě nepřikládáme okvětní plátky, ale jednotlivé květy.

Květinový tuf můžeme vytvořit z květů *Hiippeastrum*, *Rhododendron*, *Freesia*, *Lilium*, drobnokvětý *Dianthus*, *Rosa* a jiné (viz obr.5.3. – 5.8.).

Obr.5.3. Kulatá svatební kytice

Obr.5.4. Kulatá svatební kytice

Obr.5.5. Netradiční kulatá svatební kytice

Obr.5.6. Netradiční kulatá svatební kytice

Obr.5.7., 5.8. Ukázky netradičních kulatých svatebních kytic

5.1.3.2. Anglická převislá kytice

Bývá také označována jako anglická kapka. Název odpovídá výslednému tvaru kytice. Těžiště je v jeho horní části, kterou tvoří kopule z květů a zeleně. Osa kytice může být rovná, obloukovitá nebo ve tvaru písmene „S“. Podle kompozičního záměru může být výsledná forma kytice vzdušná nebo kompaktní, s uzavřeným nebo rozvolněným okrajem, směrem k ose zahuštěná nebo řešená z jednotlivých skupin květin (*obr.5.9. – 5.11.*).

Obr.5.9. Anglická kapka

Obr.5.10., 5.11. Ukázky anglické převislé kytice

5.1.3.3. Převislá svatební kytky

Převislá svatební kytky (viz obr.5.12. – 5.18.) je volně vázaná nebo vypichovaná kytky bez vodícího drátu. Kytky se váže od spodní části směrem k ruce, kde vytvoříme kulovitou část. K jejímu zhotovení můžeme použít rostliny s přirozenými stonky (k snazšímu ohýbání předem vyztužené drátem a začištěné), či rostliny navatičkované. Dbáme na zpracování horní kulovité části kytky.

Obr.5.12. Kaskáda z bočního pohledu

Obr.5.13., 5.14. Ukázky převislých svatebních kytic

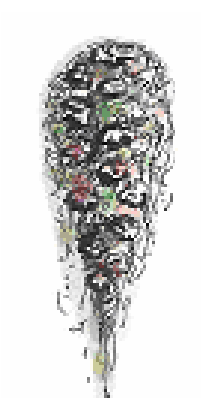
Obr.5.15., 5.16. Ukázky převislých svatebních kytic

Obr.5.17., 5.18. Ukázky převislých svatebních kytic

5.1.3.4. Vodopád

Je převislá svatební kytice bez horní části květů. Květiny jakoby přímo padaly z rukojeti, která je za spodními květy ohnuta dolů, aby zůstaly skryta. Vodopád je reprezentativní a honosně působící kytka (*viz obr.5.19. – 5.23.*).

Obr.5.19. Vodopád

Obr.5.20., 5.21. Vodopád

Obr.5.22., 5.23. Vodopád

5.1.3.5. Kaskáda

Jedná se o kytici, ve které část z květin a zeleně tvoří 2/3 a zbylá třetina je stopka. Kytice je tvořena pro pohled z boku a její osa je prohnutá pod úhlem 45stupňů. Vážeme ji na vodící drát, který je předem takto ohnutý. Navatičkované a nedrátkované květiny přivazujeme vázacím drátem ke kosternímu drátu od špičky ke konci, postupně zvětšujeme objem a dodržujeme tvar užší kapky (při pohledu zhora). Pro lepší stabilitu při držení se na spodní stranu úvazku může připevnit očko pro provléknutí palce, protože kytici nese nevěsta položenou na vzhůru obrácené dlani (*obr.5.24.*).

Obr.5.24. Kaskáda

5.1.3.6. Svazek - snopek

Tento typ svatební kytice vychází z nejstarší formy vázání kytek. Květiny v kytici jsou kladeny paralelně vedle sebe sestupně. Úvazek o šířce asi 10 cm tvoříme přibližně v polovině délky kytice. Obtočíme ho stuhou nebo listy, konce úvazku můžeme zdůraznit věnečky např. z nevěstina závoje (*Gypsophila*) nebo asparágu (*Asparágus*). Konce stonků květin

zavoskujeme a dozdobíme zapíchnutím perličky, omotáním ozdobným drátkem, proužkem stuhy apod. výsledný efekt kytice je velmi jednoduchý a elegantní (obr.5.25.- 5.27.).

Obr. 5.25. Svazek

Obr.5.26.,5.27. Netradiční svatební snopek

5.1.4. Vlastní návrh svatební kytice na „ZLATOU SVATBU“

Obr.5.28. Svatební kytice 17.ledna 1959

Obr.5.29. Svatební kytice 17.ledna 2009

5.1.4.1. Rostlinný materiál navrhované kytice a korsáže:

Květy:

- *Cymbidium*
- *Rosa* (odrůda *Avalanche*)
- *Ornithogalum arabicum*

Zeleň:

- *Asparagus plumosus*
- *Hedera helix*
- *Waxflower*
- *Pittosporum rhombifolium*

Doplňkový materiál:

- perličky
- stuha
- ozdobný drátek
- gutaperčová páska
- vata
- podložka pro korsáž ve tvaru „T“
- lesk na květiny

5.1.4.2. Pracovní postup volně vázané svatební kytice:

Nejprve jsem stvol *Cymbidia* rozebrala na jednotlivé květy. Šikmým řezem jsem seřízla květní stopečky pro lepší příjem vody. Poté jsem květy namočila na cca dvě hodiny do vody. Následně jsem květy zavatičkovala (obr.5.30.), vyztužila drátem a ovázala gutaperčovou páskou (která brání nadměrnému výparu vody). Dále jsem odtrnila a odlistila stonky růží. Růže jsem také vyztužila drátem. *Asparagus* a *Waxflower* jsem si upravila na požadovanou velikost. Listy *Hedery* jsem, podle potřeby, nadrátovala. Po úpravě květů i zeleně bylo možno přistoupit k vlastnímu zhotovení kytice (obr.5.32. – 5.34.). Květy jsem skládala do spirály a prokládala zelení (obr.5.35.). Pro listovou manžetu byl zvolen *Pittosporum rhombifolium* a *Hedera helix*. Svatební kytici jsem svázala stužkou. Při svázání kytice bylo nesmírně důležité, aby květy i zeleň „zůstaly na svém místě“. Stonky jsem úměrně zakrátila šikmým řezem.

Rostlinný materiál v kytici byl postříkán leskem na květiny. Úvazek jsem přizdobila krémovou stuhou (viz obr.5.37.). Pro celkové zjemnění svatební kytice jsem použila drobné perličky a ozdobný drátek. Perličky jsou vleповány přímo do květů růží lepidlem na živé květy. Výsledný efekt svatební kytice působil jednoduše, ale přitom elegantně a decentně (obr. 5.36.). Rozmístění květů bylo přirozené a vzdušné.

Svatební kytici jsem doplnila korsáží pro ženicha, která na zlaté svatbě nemohla chybět. Květ růže a *Cymbidia* jsem šikmo seřízla a zavatičkovala. Vše zpevňovala gutaperčová páska. Zhotovenou kytičku jsem připevnila na podložku ve tvaru „T“. Podložku i gutaperčovou pásku pak překryla listem *Hedery*. Pro finální úpravu korsáže jsem zvolila dva kvítky (*Ornithogalum arabicum*) a vlepení perličky do květu růže (viz obr.5.31.).

Obr.5.30. Vatičkování *Cymbidia*

Obr.5.31. Korsáž

Obr.5.32. Postup vázání svatební kytice (Rosa, Asparagus plumosus)

Obr.5.33.,5.34. Postup vázání svatební kytice (navatičkované Cymbidium)

Obr.5.35. Rozvržení květů ve svatební kytici

Obr.5.36. Manžeta zhotovená z listů Waxflower, Pittosporum rhombifolium a Hegera helix

Obr.5.37. Finální úprava svatební kytice

5.1.5. Ostatní svatební dekorace

Svatební kytici můžeme doplnit dekoracemi, které mohou mít mnoho podob. Působí originálně, nevšedně, většinou jsou časově náročné a vyžadují určité zkušenosti a preciznost práce.

5.1.5.1. Korsáž (Corsage)

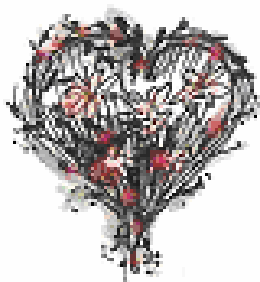
Korsáž je ozdoba, která se přilepí na sako, šaty, klobouk atd. Podle způsobu zhotovení a tvaru je můžeme rozdělit:

Vázaná - jednotlivé květy a zeleň připravíme navázáním na drát a navatičkováním. Zelení můžeme dozdobit pouze jeden květ, který připevníme na plastový držák tvaru „T“ (viz obr.5.41. – 5.44.).

Lepená - na karton si načrtneme tvar, vystříháme a zesponíme opatřujeme zapínáním. Potom nalepíme jednotlivé prvky, které můžeme vrstvit. Na závěr je možné dozdobit jemným drátkem, perličkami a jinými dekoračními prvky (obr.5.38.).

Drátkovaná - tyto korsáže vyrábíme splétáním drátů a doplňků do různých tvarů. Opět nezapomeneme připevnit špendlík na uchycení (obr.5.39.).

Jehlice do klopy - základ tvoří drát o síle 1.0-1.5mm, který se obtočí jemným ozdobným drátkem nebo jiným zdobným materiálem. Konce na závěr opatříme perličkou, květem, aby se o ně nikdo neporanil (obr.5.40.).

Obr.5.38. Lepená korsáž ve tvaru srdíčka

Obr.5.39. Drátkovaná korsáž ve tvaru věnečku

Obr.5.40. Ukázka dvou tvarů jehlice

Obr.5.41., 5.42. Ukázky korsáží

Obr.5.43., 5.44. Ukázky korsáží

5.1.5.2.Svatební kornout

Jejím základem je štíhlý kornout (*viz obr.5.48. a 5.49.*). Protože jednou z variant jeho nesení je uchopení za tělo kornoutu, musíme dbát na barevnou stálost materiálů, ze kterých tělo kornoutu vytvoříme. V opačném případě mohou zašpinit svatební šaty. Do otvoru kornoutu

umístíme aranžovací hmotu. Vypícháváme nejčastěji kulatou, obloukovitou či jinou dekoraci (obr.5.46.). Kornout můžeme opatřit oušky a držet ho jako kabelku.

Obr.5.45. Svatební kabelka

Obr.5.46. Svatební kornout

Obr.5.47. Svatební věneček

Obr.5.48., 5.49. Svatební kornout

5.1.5.3. Věneček

Tvar je jasně definován, konstrukci můžeme vytvořit z drátu, proutí, pedigu či jiných materiálů. Do konstrukce pak vplétáme, lepíme, drátkujeme předem připravené květy, zeleň a různé dekorační prvky (*obr.5.47., 5.50., 5.51.*).

Obr.5.50. Svatební věneček

Obr.5.51. Věneček ve tvaru srdce

5.1.5.4. Svatební kabelka

Květinové kabelky si můžeme vytvořit dle různé fantazie (*obr.5.45. a 5.52.*). Otvor kabelky vyplníme květy. Ty můžeme vypíchat do aranžovací hmoty, lepit, přidrátovat, navazovat zavatičkované nebo zavoskované květy.

Obr.5.52. Svatební tašky

5.1.5.5. Srdce

Srdce je typickým symbolem lásky. Dekorace vytvořená do tohoto tvaru působí romanticky, pokud se tvar srdce ve své špičce protáhne, působí elegantně (obr.5.53. a 5.54.).

Obr.5.53., 5.54. Ukázky kytic ve tvaru srdce

5.1.6.6. Polštářky pro prstýnky

Součástí prací zhotovovaných u příležitosti svatby mohou být i polštářky na prstýnky (obr.5.55., 5.56.). Při jejich tvorbě je důležité vytvářet místo pro prsteny. K vyznačení se obvykle používají ozdobné špendlíky, které jistí prsteny před sklouznutím z podložky. Jako základ k vytvoření podložky použijeme karton, pletivo, listy atd., na které následně upevníme rostlinný a další dekorační materiál.

Obr.5.55., 5.56. Polštářky pro svatební prstýnky

5.1.6. Květinová přízdoba účesu

Již ve středověku se nevěsty při svatebních obřadech zdobily myrtovými věnci, které měly spíš symbolický a ochranný význam než dekorativní. Dnes se pomocí drátků, korálků a dalších pomůcek a různých pomocných technik vytvářejí malé „šperky“ nebo nevěstám kadeřnice zakomponují do účesu připravené květy. Květinová přízdoba účesu by měla ladit se svatební kyticí, materiálem, i stylem zpracování. K její zhotovení využíváme navazování květin na drátky, vatičkování, voskování, lepení a jejich kombinace.

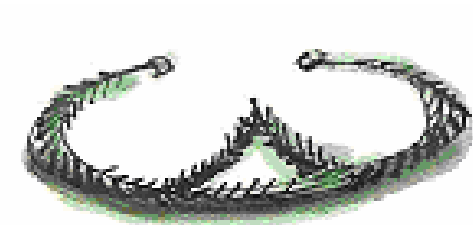
5.1.6.1. Věnečky, diadémy a čelenky

Věneček je dekorace uzavřeného tvaru (*obr.5.57.*).

Obr.5.57. Svatební věneček

Diadém a čelenka jsou také dekorace na kruhovém základě, ale nejsou spojené v celek jako věneček (*obr.5.58., 5.59.*). Při výrobě jakéhokoliv šperku je nutné brát na zřetel, že nesmí být příliš robustní a musí být dokonale technicky zpracovaný a začištěný. Kousek vyčnívajícího drátu nebo ostré části rostlin může poranit nevěstu.

Obr.5.58. Diadém

Obr.5.59. Čelenka

5.1.6.2. Květinová spona

Svatební účesy lze také dozdobit jen malou či střední sponou, která má různá uplatnění (*obr.5.60. a 5.61.*). Můžeme jí sepnout vlasy na temeni hlavy nebo ji umístit na spodní část vyčesaného drdolu, kde působí jako brož. Svatební sponu můžeme vyrobit doaranžováním již zakoupené spony. Lepíme velice opatrně, abychom lepidlem nepotřísnali květy a zeleň.

Obr.5.60. Květinová spona

Obr.5.61. Květinová spona

5.1.6.3. Jednotlivé květy

Pokud má nevěsta složitý účes a nebo požaduje pouze jednoduchou dekoraci účesu, připravujeme jednotlivé květy, které navážeme na drát přiměřené délky k velikosti květu (*obr.5.62. a 5.63.*). Kromě jednotlivých květů můžeme použít i malé svazečky z drobných květů, např. *Gypsophila a Waxflower*.

Obr.5.62., 5.63. Ukázka jednotlivých květů

5.1.7. Květinové šperky

Jde o jemné, filigránské práce vytvořené pomocí různých technik a způsobu zpracování, jako jsou např. navazování na drát, vatičkování, voskování, vázání a jejich kombinace. Můžeme je připravit nejen pro nevěstu, ale i pro svatební doprovod (obr.5.64. a 5.65.). Zeleň a květiny, které budeme používat, musíme nechat alespoň 12 hodin ve vodě. Vybíráme takové druhy rostlin, jež mají dlouhou trvanlivost jako je např. *Hyacinthus*, *Ornithogalum*, *Dendrobium* a *Cymbidium*.

Obr.5.64. Náramek

Obr.5.65. Květinový náramek

5.1.8. Květinové dekorace pro svatební doprovod

Při svatebním obřadu se květinami zdobí nejen nevěsta, ale i její doprovod - otec, který přivádí nevěstu, maminka nevěsty, rodiče ženicha, svědkové, často také babičky a nesmíme zapomenout na družičky a mládence. Zdobení svatebního doprovodu se může lišit v závislosti na místních zvyklostech, na přání novomanželů. Vždy je dobré ladit celou svatbu do jednoho barevného tónu, což působí velice uceleně.

5.1.8.1. Rodiče nevěsty a ženicha

Tito hrají při svatebním obřadu důležitou roli. Pánům se zhotoví korsáž do klopky saka. Je vhodné korsáže odstupňovat podle velikosti. Ženich má vždy korsáž nejhonosnější, menší pak otcové a svědek. Korsáže pánů se vždy sladí s barevností kytic a oděvu jejich partnerek (*obr.5.66.*).

Maminkám se nejčastěji zhotovují kytice, kterými novomanželé děkují svým rodičům za výchování (*viz obr.5.67. a 5.68.*). Kytice jsou stejně barevně laděné, neměly by být příliš objemné, spíše elegantní jednodušší - nikoliv však chudé. Mohou být ve tvaru malých kulatých kytic, nebo zajímavě dozdobeného jednoho květu, rovněž můžeme použít náramek z květin nebo brože na šaty.

5.1.8.2. Babičky a dědečkové

I babičkám se dávají květiny, bývají jednodušší. Dědečkům patří malá korsáž na klopku opět laděná k jeho manželce a celé svatební společnosti.

5.1.8.3. Svědkové

Je-li svědkem žena, nese kytici, která by neměla konkurovat svatební kytici (*obr.5.69., 5.70.*). Může to být kulatá kytice, kornout nebo náramek, šperk apod. Pánové svědci mají korsáže o trochu méně honosné než ženich a to proto, aby bylo zřejmé na první pohled, kdo je kdo.

5.1.8.4. Družičky

Jejich květinová dekorace je závislá především na věku. Mohou mít kytici, jakousi zmenšeninu svatební kytice nevěsty, také věneček do vlasů nebo jenom přízdobu. Místo kytice mohou použít i košíček klasického tvaru nebo taštičku či kornout, kde jsou plátky květin, které rozhazují (*obr.5.71.- 5.74.*).

5.1.8.5. Mládenci

Dekorace opět záleží na věku. Kromě korsáže je možné mít i malého motýlka nebo kravatu.

Obr.5.66. Korsáž pro ženicha a korsáže pro svědky

Obr.5.67., 5.68. Ukázky květin pro matky

Obr.5.69., 5.70. Květiny pro svědkyni

Obr.5.71., 5.72. Ukázka svatebního doprovodu

Obr.5.73., 5.74. Květiny pro družičky

5.1.9. Dekorace vozidla

Nedílnou součástí svatební floristiky je dekorace svatebního vozidla. Nejčastějším dopravním prostředkem jsou osobní automobily, ale také např. kočáry tažené koňmi, někdy i samotné motocykly. Osobnímu automobilu, ve kterém přijíždí na obřad ženich a po obřadě v něm společně odjíždějí novomanželé, je věnována největší pozornost. Květinami však mohou být zdobeny i auta nevěsty, rodičů a dalšího svatebního doprovodu (*viz obr.5.75. – 5.84.*).

Obr. 5.75. Typy květinových aranžmá

Místa nejčastějšího zdobení osobního automobilu jsou kapota, střecha, okna a kliky. Typy hojně používaných dekorací bývají vypichovaná aranžmá různých tvarů (kruh, trojúhelník, kapka atd.), girlandy, jednotlivé květy a jiné. Při zhotovování květinových dekorací je nutno dodržovat několik obecných pravidel:

- Rostlinný a doplňkový materiál musí být dostatečně trvanlivý a odolný vnějším povětrnostním podmínkám. Musí být schopen odolávat náporu vzduchu při jízdě vozidla nebo náporu deště.
- Výběr rostlinného a doplňkového materiálu vychází z typu dopravního prostředku, jeho barvy a celkového barevného ladění svatby.
- Dekorace musí být na dopravním prostředku umístěny tak, aby v žádném případě nepřekážely řidiči a neohrožovaly bezpečnost silničního provozu, dekorace musí být dostatečně stabilní.
- Technika práce a vlastní realizace dekorace svým řešením nesmí poškodit dopravní prostředek (např. sklo auta, lak karoserie).

Obr.5.76. Srdce a klobouk určené na kapotu vozidla

Obr.5.77., 5.78. Ukázky naaranžovaných přísavek

Obr.5.79., 5.80. Ukázky naaranžovaných přísavek

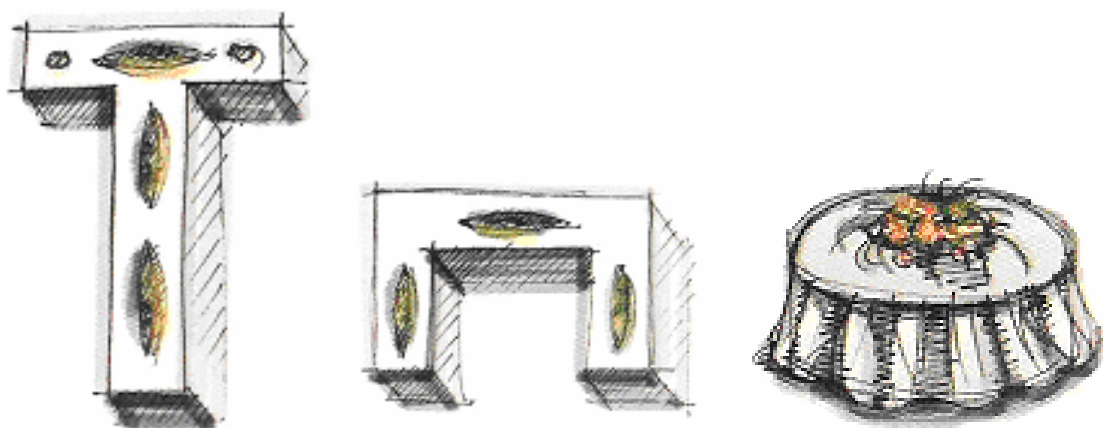
Obr.5.81., 5.82. Ukázky naaranžovaných přísavek

Obr.5.83., 5.84. Ukázky naaranžovaných přísavek

5.1.10. Svatební tabule

Svatební tabuli nejčastěji sestavujeme z čtvercových nebo obdélníkových stolů do tvaru písmene „I, T, U, L“ někdy může být tvořena kulatými stoly pro 8 až 12 osob (*viz obr.5.85. a 5.88.*).

Obr.5.85. Svatební tabule

Novomanželé sedí vždy na nejvýznamnějším místě, vpravo i vlevo od nich rodiče, svědci, babičky a další rodinní příslušníci a přátelé. Ke květinové výzdobě používáme nejčastěji vypichované podélné dekorace do standardizovaných podložek. Dekorace tvoříme nízké, aby osoby sedící u stolu na sebe pohodlně viděly nebo tak vysoké, aby byly podhledné a nic nebránilo komunikaci svatebních hostů (*viz obr.5.86., 5.87.*).

K nejčastěji používaným typům dekorací pro svatební tabuli patří kulatá miska, obdélníková taška, parter, svícen, věneček a girlanda. Někdy můžeme květinovou dekoraci tabule řešit pouze volně rozhozenými okvětními plátky růží, které ošetříme sprejem na prodloužení trvanlivosti nebo drobnými jednotlivými zavoskovanými květy např. chryzantém.

Součástí svatební tabule jsou i svatební dorty s rostlými dekoracemi. Květy jsou zavoskované nebo přímo vypichované do aranžovací hmoty. Rostlinný a doplňkový materiál nesmí poškodit svatební dort. Vše je laděno s ostatní svatební výzdobou (*obr.5.89.*).

Obr.5.86., 5.87. Aranžmá na svatební tabuli

Obr.5.88. Svatební tabule

Obr.5.89. Svatební dort

5.1.11. Dekorace svatebních prostorů

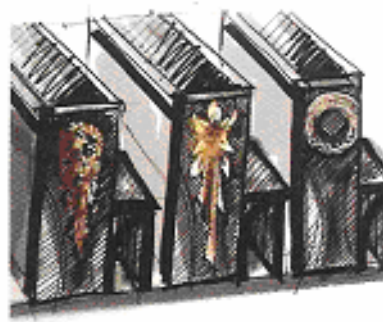
Nejčastějšími prostory, ve kterých probíhají svatební obřady, jsou obřadní síně, historické nebo moderní kostely a katedrály (*viz obr.5.90.*).

V posledních letech snoubenci stále častěji hledají pro svůj svatební obřad netradiční místa, a tak se svatby často konají pod širým nebem v parcích, na zahradách nebo ve volné krajině.

Barevné ladění květinové dekorace je podřízeno barevnosti celého interiéru tak, aby působilo harmonicky a slavnostně. Květinovou dekoraci, různého tvaru a velikosti, nejčastěji umístíme na stůl oddávajícího. Často bývá jednostranná a přepadající. Dále můžeme použít stojany s květinovými dekoracemi a velké naaranžované vázy. V kostelech se nejčastěji zdobí oltář, obětní stůl a křtitelnice (*obr.5.92., 5.93., 5.98. – 5.100.*). Velmi efektivně působí květinová dekorace na bocích kostelních lavic. K jejímu uchycení využíváme speciální držáky s aranžovací hmotou nebo dekoraci zavěsíme na hranu lavice (*obr.5.91., 5.94. - 5.97.*).

*Obr.5.90. Rozmístění dekorací
v interiéru kostela*

*Obr.5.91. Různé typy dekorací
kostelních lavic*

Obr.5.92., 5.93. Dekorace obětního stolu

Obr.5.94., 5.95. Dekorace kostelních lavic

Obr.5.96., 5.97. Dekorace kostelních lavic

Obr.5.98., 5.99. Dekorace obětního stolu

Obr.5.100. Sladění svatebních dekorací

5.2. Ukázky smuteční floristiky

Obr.5.101. Smuteční srdce

Obr.5.102. Kytice na rakev

Obr.5.103. Luxusní pietní aranžmá

5.3. Ukázky vánoční floristiky

Obr.5.104. Vánoční svícen

Obr.5.105. Vánoční přízdoba hrnkové květiny

Obr.5.106. Vánoční florexový věneček ze živých květů

Obr.5.107. Adventní svícen

Obr.5.108. Vánoční svícen

5.4. Ukázka dušičkové vazby

Obr.5.109. Dušičkový věnec

5.5. Ukázky příležitostní floristiky

Obr.5.110., 5.111. Ukázky dárkových kytic

Obr.5.112., 5.113. Ukázky dárkových kytic

6. DISKUSE

Úvodem bych se zmínila o floristických trendech a následně o svatební floristice, která je mi velmi blízká.

V současné době udávají nové trendy Nizozemí, Německo a Anglie.

V Holandsku byla zřízena instituce, tzv. květinová kancelář, která vymýšlí trendy s pětiletým předstihem.

Trendy se mění podle ročního období a jsou jim, především ve výše uvedených zemích, podřízena veškerá floristická umění, všechny styly.

Co se týče stylu aranžování, je patrné, že pro každý stát je typický určitý styl v aranžování květin. V minulosti byl zřejmý na první pohled. Nyní se projevuje, neboť floristé z různých zemí si předávají cenné rady a zkušenosti. Obor floristika jde značným tempem kupředu.

Proměnné trendy se týkají např. barevnosti. Pro vysvětlení bych zvolila „vánoční trendové barvy“. Je zajímavé, jak stylové barvy působí na člověka, na jeho psychiku a tím ho ovlivňují.

Např. v roce 2004 byla v zimních měsících trendová barva bílá a všechny její odstíny (od čistě bílé, přes smetanovou až do šedavé či nahnědlé). Veřejnost byla spokojena, barvy působily jemně, příjemně, ale ne fádně.

V roce 2005 vystřídal tuto slavnostní kombinaci barev kontrast. Hitem byla oranžová v kombinaci s bordó, křiklavě zelenou, či svítivě žlutou. Tato barevnost se opět setkala s ohlasem.

Naprostý zvrát byl v roce 2007, kdy trendovými barvami byly černá a bílá. Tento výrazný kontrast působil velmi negativně. Zákazníci ho, ve většině případů, nepřijali. Ani mě nezaujal. Černobílá kombinace je vhodná pouze do velmi moderních a stroze zařízených interiérů. Působí neosobně a chladně.

Opakem byl rok 2008, kdy trend určily odstíny zemité až skořicové barvy v kombinaci s vanilkovou, perleťovou nebo lila. Tato kombinace byla velmi zdařilá a opět slavila úspěch. I já jsem těmto barvám podlehla.

Uvidíme čím nás překvapí např. rok 2030? Zajisté něčím nevšedním a originálním...

V této části diskuse bych zhodnotila problematiku historie rozvoje svatební floristiky až po současnost. Chci se zaměřit na svatební vazbu, poněvadž je žádanou a vysoce náročnou floristickou disciplínou. K jejímu zvládnutí je třeba mnoho znalostí, ale také jisté dávky zručnosti, trpělivosti, citlivosti a vkusu. Proto ji považuji za nejdůležitější odvětví floristiky.

Názorným důkazem, kterak takto zaměřené floristické umění pokročilo, je patrné z fotografií doprovázejících diplomovou práci.

V letech 1815 až 1848 se objevily charakteristické kytice typu *biedermeier*, které velkou měrou ovlivnily vývoj svatebních kytic. Používaly se drobné květy, jež se navazovaly na dráty. Zde bych se pozastavila. Je zajímavé, že už tehdy byli vazači květin velmi zruční a nepostrádali fantazii. Kromě rostlin se používal krepový papír, stuhy a jiný dekorační materiál typický pro toto období. Někdy se celé kytice barvily do jednoho odstínu. Nedílnou součástí nevěsty byl myrtový věneček ve vlasech. Aranžování květin té doby patřilo spíše k zaměstnání žen.

Skutečný rozvoj zahradnictví v Čechách můžeme datovat k roku 1846, kdy Gustav Ditrich položil v Praze základ slavného květinového závodu. Sortiment tehdejších květin tvořily například kaly, kamélie, karafiáty, frézie a růže. Dovážely se listy palem, cykasů, *aspidistra* a eukalypty.

Od 70. do 90. let téhož století se móda změnila. Kytice se vázaly tak, aby vytvářely vodopád květů, přepadající přes ruku nevěsty. Převážně dominovaly bílé barvy.

Na přelomu 19. a 20. století se s rozvojem dovozu květin, především z Francie a Itálie, podstatně rozšířila nabídka květin tudíž možnosti v aranžmá.

Kolem roku 1900 převažovaly tzv. „svatební pugety“. Jednalo se o soubor bílých květů navazovaných na drát, které se rovnaly od středu kolem dokola a byly ukončeny jakýmsi krajkovým nebo papírovým límečkem. Na svou dobu to byly zajímavé kytiky, ale v dnešní době by zajisté neuspěly.

Od roku 1910 byl vazač květin samostatnou kvalifikovanou profesí. Až v roce 1967 se vazačství proměnilo ve floristiku. Úpravy květin neměly jen jednu podobu, ale vytvářely se různé styly podle příležitosti, požadovaného významu, daných okolností a záměrů.

Naši tehdejší předchůdci by zajisté nevycházeli z údivů, jak dnešní floristé dokáží využít rostlinný, ale i jiný materiál a jaké techniky k tomu využívají. Ale vraťme se k časové posloupnosti.

Svatební kytice v letech 1918 – 1938 se vyznačovaly používáním cizokrajných květin, velice často kal a orchidejí. Kytice byly bohatě zdobeny látkovými, ručně vyšívanými, stuhami a myrtovými věnečky, jež visely na tenkých bílých stužkách a splývaly tak s nevěstínským šatem.

Kytice zhotovovali většinou zahradníci. Osobně mám výhrady k velikosti svatebních kytic té doby. Měřítkově vůbec neodpovídaly zákonitostem poměru a harmonie, což by v dnešní době bylo nepřijatelné.

Dále se neztotožňují se střihem svatebních šatů. Rozhodně nepodtrhoval půvab ženské postavy, ale naopak ji činil usedlou, konzervativní a ubíral mladistvý vzhled. Samozřejmě to bylo dáno společenskou situací a ustálenými mravy, jež v tu dobu panovaly.

Z floristického hlediska však byly svatební kytice vyhovující.

Móda ve válečném období dávala přednost rovné, hladké a nevyjasované linii, ke které se již převislé kytice nehodily. Ujaly se tedy kytice vázané krátce do ruky. Podle dostupných informací měly svatební kytice ve 20. letech pouze bohaté nevěsty. Pro vazbu se používaly nejčastěji umělé květy.

Během druhé světové války došlo k omezení druhů a snížení množství řezaných květin. To přispělo k poklesu úrovně našeho aranžování. Nad floristickou tvorbou se stáhla mračna a to na dlouhá léta. Aranžovaly se nezajímavé kytice bez jakýchkoliv zásad floristiky, bez zvýšeného estetického cítění...

Rostlinný materiál byl velice strohý s malým zastoupením zeleně ve vazbě. *Asparagus* byl součástí většiny svatebních kytic této doby.

I přesto, že i v dalších desetiletích byly uzavřeny hranice a nedal se dovážet rostlinný materiál, mohli floristé čerpat z domácí zeleně, které bylo dostatečné množství. Postupem času se uplatnily i další druhy zeleně např. *Chlorophytum*, *Monstera* a *Diffenbachia*. Rostlinný materiál té doby se omezoval hlavně na velkokvěté karafiáty ve třech barevných škálách (bílé, růžové a červené). Další používané řezané květiny byly gerbery, růže, tulipány (v jarních měsících) a brambořky (v zimních měsících).

Tomuto období bych vytkla nezáměr floristů o soulad svatební kytice s nevěstou. Postoj floristů byl neprofesionální, ale vzhledem k té době naprosto pochopitelný. Svatební kytice měly nevyhovující tvary, byly to jakési protáhlé vazby, jež nevěsty držely položené na předloktí. Z tohoto období se u svatební kytice dá určit pouze tvar kulatý.

Opačná situace nastala po roce 1989. Mračna ustoupila a pro floristiku nastala „renesance“. Naše republika se otevřela vstříc Západu. Začalo se hojně ze zahraničí dovážet v oblasti řezaného materiálu, okrasné zeleně i doplňkového a pomocného materiálu.

Občané si zvykli na bohatý sortiment květin a vyžadují jej. Na první pohled je viditelné velké zvýšení naší floristické úrovně oproti předchozím rokům. Není to tak dávno, kdy každá druhá nevěsta vyžadovala kulatou kytičku z růžových růží. Nyní se nevěsty řídí: „principem krásy v jednoduchosti“ a volí raději elegantní, vzdušné kytice než klasiku. Ale zajisté je rozdíl výběru typu svatební kytice podřízen i jiným vlivům. Jiné vazby jsou typické pro svatbu městskou či na venkově. Ve velkém městě jsou nevěsty „odvážnější“, nebojí se

experimentovat. Poradí se se zkušeným floristou a dílo, které vznikne, je srovnatelné se světovou floristickou úrovní.

Naši floristé se začali rovněž vzdělávat v zahraničí a své poznatky a schopnosti předávají mladší generaci.

Nyní je řada možností, jak se účelně floristicky vzdělávat. Dříve takové podmínky nebyly. Proč toho tedy nevyužít?

Zajisté se dá čerpat z dostupné literatury a nejrůznějších floristických časopisů, ale shledávám, že toto nestačí. Je nutné si načerpané informace ověřit v praxi. Dále k prohloubení znalostí slouží pracovní semináře a květinové show, které v rámci možností navštěvují.

I mezi našimi floristy se vyskytují světově věhlasná jména, která reprezentují ČR ve floristice po celém světě.

Mezi české nejvýznamnější floristy, posunuvši tento obor o neskutečný kus dopředu, patří Hana Šebestová, Jarmila Pejpalová, Marie Bittnerová, Růžena Bubeníčková, Petr Kopáč, Petr Matuška, Pavel Hruška, Jaromír Kokeš a Přemysl Hytych. Pořádají naučné semináře, buď pouze předváděcí nebo pracovní, kde se účastníci sami podílejí na vytváření děl v nejnovějších trendech.

Pod rukama našich předních floristů se zrodila „multimediální učebnice floristiky“, vydaná ve dvou svazcích pod názvem Floristka. Je to nejkomplexnější učební text vydaný v ČR. Nesmím opomenout internetové stránky, kde se o floristice dá hodně nastudovat. Proto si myslím, že naše i budoucí generace mají solidní základ pro kvalitní vazačské práce, ovšem pokud neztratí lásku ke květinám.

Ze zahraničních floristů bych vyzdvihla špičkovou německou floristku, držitelku řady významných ocenění a autorky mnoha knih, Wally Klett. Propaguje svatební kytici ve tvaru asymetrického oblouku, vodopádu či tzv. „dekoraci s dlouhou vlečkou“ (long train). Vymyslela několik nových technik, přípravy drátěných konstrukcí svatebních kytic, s cílem ušetřit co nejvíce času v dnešní uspěchané době. Patří k nim zejména tzv. technika „hnětení“ (crush technique), technika „háčkování“ (crocheting) a technika „uzlování nebo navazování“ (knotting). Tyto techniky před dvaceti lety nikdo neznal a nyní se rozšiřují po celém světě. I zde platí: „učit se, učit se“...

Tak, jak se vyvíjí vše kolem nás, vyvíjí se i techniky používané ve svatební floristice (viz Wally Klett). Ještě před čtyřiceti lety by tehdejší vazači asi považovali některé techniky, dnes zcela běžné, (např. vatičkování) za nesmyslné.

Stejně tak se mění i požadavek na trvanlivost svatební kytice. Současné rychlé živostí tempo ubírá na čase všem činnostem, a tak je i občanský svatební obřad záležitostí několika desítek minut. Z toho lze logicky odvodit menší náročnost na trvanlivost rostlinného materiálu a způsob přípravy kytice.

Dnes můžeme říci, že svatební kytice by měla vydržet minimálně 6 hodin, což floristům vyhovuje, protože mohou použít širší sortiment rostlin než kolegové v minulosti.

Mění se i pohled na svatební kytici jako symbol. Vedle tradičně vázaných nebo vypichovaných kytic vytváříme, podle již zmíněných technik a jejich kombinací, floristické práce neomezených možností. Tyto práce „nahrazují“ svatební kytice a nazýváme je dekorace pro nevěstu.

V minulosti měla nevěsta, kromě svatební kytice, pouze myrtové věnečky. O svatební tašce či květinovém šperku se jí ani nesnilo. Současné nevěsty mají tento komfort a hojně jej využívají. Těžké dlouhé převisy, z velkého množství květů a zeleně, se nahrazují vzdušnými a velmi lehkými konstrukcemi zavěšenými na prst nevěsty. Jednotlivé květy se rozebírají a opět slepují nebo drátkují, podle typu svatební kytice. Využívá se mnohem více doplňkového materiálu, než tomu bylo v minulosti.

Jak asi budou vypadat svatební dekorace pro nevěstu v již zmíněném roce 2030?

Zdali svatební kytice zcela vymizí a pohltí je pouze svatební dekorace? Či bude převažovat doplňkový materiál nad rostlinným?

Toť otázka...

Jedno je ale jisté: „Veškeré floristické práce v sobě nesou myšlenky floristy, odráží se v nich jeho estetické cítění a jeho celkové vnímání“. Což žádný stroj nedokáže. Nic nenahradí lidskou jedinečnost.

Každé historické období má svého floristického ducha, který přináší nové zkušenosti, nové tvary, techniky zpracování a působení rostlinného materiálu - jinými slovy originalitu a ozvláštněnost. Základní tvůrčí dílnou však vždy byla, je a bude neuvěřitelná různost a krása přírody s možností symbiózy lidské touhy po tvořivosti a kráse. A o tom všem je právě floristika.

7. ZÁVĚR

V této diplomové práci jsem se snažila objasnit problematiku floristiky nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Kladně bych hodnotila bohatý sortiment rostlinného materiálu, jež je k dostání na našem květinovém trhu.

Velký obdiv u mě sklízí naši a zahraniční špičkoví floristé, kteří své dovednosti předávají v podobě květinových seminářů a květinových show.

Tématicky jsem rozdělila floristiku na dílčí části, z nichž jsem vyzdvihla svatební floristiku. Podle mě je nejkrásnějším odvětvím. I ona podléhá nejnovějším trendům a technikám, které by se bez estetických zákonitostí neobešly.

Ve vlastní části uvádím pro názornost pouze svá aranžmá, která mají charakteristický rukopis. Dá se z nich vyčíst mé cítění k barvám a proporcionalitě.

Mým cílem je ukázat co nejširší množství svatebních floristických dekorací. V rámci možností se snažím používat vhodný moderní materiál a případně inspirovat i další občany k tvorbě zajímavých děl.

Já osobně vycházím z typologie nevěsty, jež je stěžejní při tvorbě svatební kytice.

Velmi důležitý je vstřícný přístup floristů k zákazníkům. Musí vycházet z osobního pohovoru. Díky němu se dozví, jakou má zákazník o aranžmá představu, co se týče barevnosti, velikosti a pochopitelně cenové hladiny. Vzniklá květinová dekorace je tedy „ušitá na míru“ a uspokojí i nejnáročnějšího zákazníka - a to je rozhodující.

I konzervativním spoluobčanům lze, s jistým kompromisem, navrhnout a zrealizovat moderní svatební kytici. Pryč jsou doby používání tylových a krepových manžet.

S tím souvisí celková propagace floristiky, na skvělé úrovni, v různých médiích a dostupné literatuře.

V dnešní době máme takové možnosti, tak proč toho nevyužít?

Co se týká ekonomické stránky, vystihuje ji Wally Klett. Tato německá floristka působí v oboru už třicet let a říká: „Floristika je nejlepší profese na světě, ale zbohatnout se z ní nedá.“

Věřím, že do budoucna přibude mnoho a mnoho „nadšenců“ tohoto umění.

Floristika bude vzkvétat v obrovských rozměrech.

Přestože se stále mění nové trendy a materiály v aranžování květin, jedné zásady se stále držím: „V jednoduchosti je krása...“

8. SEZNAM LITERATURY

- Barnettová, F. 1996. Aranžování sušených rostlin. Svojka a Co, Praha, 96 s.
- Bittnerová, M., Dopita, M., Fojtíková, O., Hynková, M., Ischiová, J., Jarošová, J., Kopáč, P., Kulmanová, L., Kunte, L., Kuřková, T., Lišková, J., Martínek, J., Neugebauerová, J., Rabušic, S., Šebestová, H., Tichá, D., Vaňková, E. 2007. Floristika I, II. NVT Repro, Praha, 471 s.
- Hessayon, D. G. 2000. Aranžování květin. Beta – Dobrovský a Ševčík, Praha – Plzeň, 128 s.
- Hillier, M. 2002. Květiny umění aranžování. Slovart, Bratislava, 516 s.
- Hillier, M., Histon, C. 1997. Sušené květiny. Ikar, Praha, 190 s.
- Kuřková, T. 2008. Velká kniha sušených rostlin. Ottovo nakladatelství, Praha, 206 s.
- Matuška, P. 2004. Aranžování květin. Computer Press, Brno, 144 s.
- Miller, M. 2006. Aranžování umělých květin. BB/ art, Praha, 127 s.
- Naradžičová, P. 1997. Aranžování květin. Svojka a Vašut, Praha, 108 s.
- Oliver, E. 1978. Decorating with Plants. Time – Life Books, Alexandria, Virginia, p. 160
- Owen, L. 2006. Velká kniha aranžování. Alpress, Frýdek – Místek, 208 s.
- Petelin, C. 1991. Flowers. Henry Holt and Company, New York, p. 159
- Pokorný, J., Čechová, E., Matyáš, J., Roušová, L. 1971. Aranžování a vazba květin. SZN, Praha, 199 s.
- Prošková, M. 1998. Květiny pro každou příležitost. Brázda, Praha, 174 s.

Fotografie:

- Beňová, M., Jaroňová, J. 2004. Katalog smutečních vazeb. Studio 5, Uherské Hradiště, 102 s.
- Sedláček, M. 4, 5/ 2008. Floristika. Profi Press, Praha, 90 s. (Odborný časopis pro floristy a květináře).
- Vaněk, V. 1941. Moderní vazačství květin. Zahradní literatura, Chrudim, 93 s.

Perokresby a tabulky:

- Bittnerová, M., Dopita, M., Fojtíková, O., Hynková, M., Ischiová, J., Jarošová, J., Kopáč, P., Kulmanová, L., Kunte, L., Kuřková, T., Lišková, J., Martínek, J., Neugebauerová, J., Rabušic, S., Šebestová, H., Tichá, D., Vaňková, E. 2007. Floristika I, II. NVT Repro, Praha, 471 s. (Multimediální učebnice floristiky).